

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk számla:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A finnek.

Hatvanszor annyi orosz él a földön, mint amennyi a finn. Nem hatszor, hanem hatvanszor. Csecsemőstől és öregasszonyostól, mindenestől nincs annyi finn, mint amennyi az orosz katonák száma. Egy finn katonára hatvan orosz katona jut. Folytathatnánk az összehasonlításokat, de ennyi is elég, hogy lássuk a különbséget. Anyira nagy a különbség, hogy már valószínűtlen. Talán egyedül a mi hadtörténelmünk mutat rá példát, hogy ilyen nagy erőfölénnyel szemben az ellenállást józan aggyal egyáltalában el lehet képzelni. Másik példa lehetne talán a bibliai Dávid és Góliát párbaja, de az is kevés, — ugyanis itt egy Dávidnak hat Góliátot kell leterítenie.

Megmondjuk őszintén, hogy amikor a finn— orosz háború megindult, azt gondoltuk, hogy ha napokig, vagy néhány hétig ellenállanak, ezzel feláldozzák ugyan a márt, de megmentik a holnap és holnapután történelem-erkölcsi jogcímét és alapját s ezzel elérték a célt. Úgy gondoltuk, hogy csupán pillanatra felvillanó hadicsodát lát majd a szemünk és szorongva vártuk a napok múlását, amikor azt olvassuk az ujságokban, hogy Finnországban kő kövön nem maradt. Nem csak mi gondoltuk így, hanem az egész világ, beleszámítva a katonai szakértőket is. Ennek a háborúnak a kezdetén senki nem is gondolt arra, hogy még hónapok múlva is írni lehet róla és különösen nem gondolt senki arra, hogy hónapok múltán a finnek nemcsak védekezni, hanem támadni is tudnak.

Mégis így történt. Azt mondják a csodálkozó tudósítások, hogy nagy a hideg, mély a hó. Bizonyára így van, de a finnek számára ez éppen olyan küzdelmet jelent, mint az oroszoknak. Hindenburg mondotta, hogy ha nálunk esik, akkor odaát is esik, a természet igazságosan mér erre is, arra is. Mondhatnak hát a tudósítók akármit, a magyarázat a belső értékkülönbségben van. Az orosz katona nem ismeri azokat a távoli világhatalmi célokat, amelyekért tűzbe küldik, a finn katona azonban tudja, hogy az otthonát, nemzete létét kell mentenie. Csak ez magyarázhatja meg,

hogy egyetlen finn hatvan oroszot vissza tud lökni az otthona küszöbéről.

Azt is olvassuk az ujságokban, hogy a finn csoda az egész világpolitikában hatalmas áttértekelési folyamatot indított meg. Amit kének légioja húsz évig nem volt képes felderíteni, azt a finnek napok alatt napfényre hozták: hadseregek értékét nem kizárólag a tömegek és gépek határozzák meg. Háborúk sorsát ezután is a katonák fogják eldönteni. A meggyőződésnek, eszményi célnak, hitnek, bátorságnak ma éppen olyan katonai értéke van, mint volt mindenkor és lesz mindenkor. Igazi katonákat mumusokkal ma sem lehet az ágy alá ijeszteni.

Sok minden kiderült, amit a világ néhány hónappal ezelőtt másként látott. A kis nemzetek sorsát túlságosan csak szerződéstárgyként kezdték már kezelni. Vásári portékát kezdték látni a kis nemzetekben s csak az volt még a kérdés, ki ad többet értük.

A finnek most megmutatták, hogy nem így van. A kis nemzeteket sem lehet egy zsákba varrni. Van közöttük, amelyik azonnal térdet hajt, de a másik puskát ragad még akkor is, ha a világ egyik fele hadicsodának, a másik pedig örültségnek tartja ezt. Ez a szent örület megmutatta most, mire képes. Járőrök ezredeket ugrasztottak szét. Pihent orosz tömegeket és harcokcsik százait olyan finn katonák gyűrnek le, akik számára az a legnagyobb jutalom, a kitüntetések kitüntetése, ha hetek virrasztása után három napig egyfolytában alhatnak. Százkilométereket rohannak sítálon, hogy egy hidat felrobbantsanak, ma itt, holnap ott bukkannak fel, csikorgó foggal védik a hazai röögöt, soha nem éhesek, soha nem fáradnak el, számukra nincs megoldhatatlan feladat, neki-mennek százszoros túlerőnek, de óvatosak, mint a farkasok, eszükkel is harcolnak. Katonák, hazájukat mindenekfölött szerető katonák.

Ez a finn csoda magyarázata. Nagyon egyszerű és örök. Hiába jönnek gépcsodák, ezen nem változtatnak. A finnek tudják, hogy amelyik nemzet harc közben esik el, az még feltámad, de amelyik maga hajtja a fejét igába, az soha többé. Példájuk felrázta a világot, mint a villanyáram. Egyszerre mindenki segíteni akar nekik, mert még az Isten is csak a bátrát segíti, aki elsősorban a maga erejét veti latba. A finn csoda elfújta a lidércet a kis nemzetek lelkéből.

Mi is tanulunk a finn csodából, de azonfelül rokoni büszkeséggel tekintünk Suomira: a vér nem válik vízzé!

A híradóörsök szolgálatáról.

Írta: BARTOS ÖDÖN százados.

Nem kétséges ma már senki előtt, hogy a technika vívmányai úgy az egyesek, mint az egész emberiség életkörülményeit, sőt gondolkozásmódját is gyökeresen megváltoztatták. Községek, országrészek, országok, sőt világrészek között az érintkezési lehetőségek könnyebbé váltak, a távolságok megrövidültek, a tér és idő legyőzésének megvalósulási időpontja is mintha közelebb került volna.

Ma már a technikai eszközök valamelyikének igénybevételére lépten-nyomon rászorulunk, azok nélkül boldogulni nem tudunk. A mindennapi rádióhírszolgálatot, különösen ezekben a mozgalmas időkben, kevés kivétellel csaknem mindenki alig várja, a világháború alatt még a másnap reggeli ujságokkal is beértük. Ha a vasútvonaltól távol eső helyet akarunk felkeresni, első gondolatunk a gépkocsi és csak végszükségben elégszünk meg — különösen télen — egy előfogattal, pedig jó egynéhány évvel ezelőtt a gépkocsi talán eszünkbe sem jutott. Egyéb eszközök, újítások is mindennapi életünk szinte nélkülözhetetlen tartozékai lettek.

Meddő lett volna minden fáradozás, minden munka, fejtörés, áldozat és anyag, ha ezeket az eszközöket az állam is a maga céljaira nem használja ki. Az állam, a nemzet tagjainak életében köteles a jólét, nyugalom, előhaladás, megerősödés elérése és növelése érdekében mindent alkalmazni és használni, így az újabb és újabb technikai eszközöket is.

Az állam tehát a rendtartó munkáját végző szerveit is ellátja ezekkel, hogy a rend ellenségei ellen

vívott harca minél eredményesebb legyen. Így és ezért jutott a rádió is a csendőrség szolgálati eszközei közé.

Ha valahol, úgy a csaknem ezer felé szétszórt csendőrségnél, amely az ország területének 97%-án végzi a rendtartást, a megelőző szolgálatot és a bűnüldözést, a híradó eszközök minél teljesebb beállítása, a sikeres szolgálat egyik feltétele.

(Ha ez így van — kérdik és jogosan kérdezhetik olvasóim —, miért nem használhatják távbeszélőiket az örsök korlátlanul, illetve az esti óráktól a reggeli órákig miért nem használhatók azok? Akinek szüksége lett volna már éjszaka idején a távbeszélőre, az nem kis bosszúsággal néz a falon levő készülékre, a csendőr, az örs sohase tudja, mikor lesz éjjel olyan esemény, amelynél a távbeszélő szükséges lenne, de az is tény, hogy általában az örsöknek, rendes viszonyok közt éjjel nincs távbeszélőn elintézni valójuk. Igen sokba kerülne a készülékek bekapcsolása, nem állana arányban a hasznosítási lehetőség a tényleges költségekkel. Műszaki szempontból is vannak meglehetősen nehézségei annak, hogy minden csendőrség éjjelre is hívható legyen távbeszélőjén. Rendkívüli viszonyok közt — amint ismételtén láttuk — az éjjeli bekapcsolás mindig megtörtént és megtörténik.)

Milyen megnyugvás lehet a gazdag államok közbiztonsági szerveinél pl. az, hogy közegei már zsebrádiókészülékkel járnak útjaikon, vagy állanak őrhelyeiken s a bűnös még alig tett pár lépést, az örszemek már is tudnak róla.

A csendőrség ma még nem tart itt. De az alapjai, a rádióhírszolgálat oszlopai megvannak. Melyek ezek? A híradó örsök és a rádióállomások. Ez a szol-

Kivert legények...

Írta: SZALAY LÁSZLÓ.

Hetes havazás után kegyetlen hideg következett. A víz befagyott a kutakban, hogy beledobott égő szalmával kellett felolvasztani s az erdőben a fák óriási dörrenéssel meghasadtak. A lovak vágtaban, ugrálva rohantak a koci előtt s az éhesen röpdöső madarak dermedten fordultak le a levegőből.

Alkonyodott. A hűnyő ég pereme kénköcsárga volt s félig megfagyott rókák siránkozva ugattak a szélben, mikor befogatott az édesapám, hogy megtekintse a tanyától nem messze telelő „szilaj barmot”.

Addig rimázkodtam neki, hogy engem is kivitt magával és sose fogom elfelejteni azt a gyötrelmes látványt, amint a szerencsétlen „szilaj jószág” ott hevert Isten szabad ege alatt, a dermesztő hidegben.

Szemüket lehúnyták és összebújtak. A rettenetes északi szél végigsöpört rajtuk és behordta valamennyit szikrázó hóval.

Ahogy elnéztem őket, hangos sírásra fakadtam.

— Mi az? — kérdezte csodálkozva az apám.

— Apuskám, kedves apuskám, reggelre mind megfagynak szegények!

— Ugyan, eridj már, hogy fagynának! Mikor ezer esztendeje próbálják ugyanezt.

— Igen, az idegen tarka tehenek bent vannak a meleg istállóban, ezek meg itt a fagyban-hóban nyo-

morognak szegények! Hol itt az igazság? Ha én nagy leszek, eladok a mészárosnak minden tarka tehenet, hogy ezek a szegény, fehér magyar tehenek kerüljenek az istállóba.

— Nagyon korán keresi az úrfi az igazságot, — mondta egyik rekedt, fagytól megfeketedett ridegmahapásztor, — sokszor be fogják még a fejét verni érte!

Csak a fejőstehenek, meg a gyenge borjúk voltak istállón, a többi kékes-fehérszőrű ázsiai magyarfajta künn a szabadban telelt, a „téli szállás”-on, a tanyától nem messze.

Valami lankásabb helyen sok szekér szalmából nyolevan-száz méteres átmérőjű, két-három méter magas szalmakört raktak s a kör belsejét is beszórták szalmával, mert itt tanyázott éjszakánként, nap-pal a havas réteket bújva legelő s a kegyetlen hidegtől csontig soványodott szilajmarha.

Keserves élete volt, annyi bizonyos. Tavaszig elpusztult sokszor a fele. De nem volt kevésbé keservesebb a szilajbarmot őrző rideglegények élete se.

Nem is válialkozott nagy általánosságban erre a mesterségre a pásztorok népe; csak olyan egynémelyek, akiket vagy a társadalom lökött ki magából, vagy ők fordítottak hátat az emberiségnek.

Kik voltak ezek? Részben önmagukkal meghasonlott emberek, részben a megbélyegzettek. Testi hibában szenvedők. Lenézett fattyúgyerekek. Szerelmükben csalódottak, vagy üldözöttek.

gálat egészen fiatal, ismerkedjünk meg azzal, hasznos lesz.

Érvényben lévő híradó utasítások a híradást, mint a tulajdonképpeni összekötőszolgálatot, az alábbiak szerint határozzák meg:

„A híradás, vagy összeköttetés ama rendszabályok összesége, amelyek a végrehajtás alatt a parancsnokok között a szellemi kapcsolatot, az egyes szervek között pedig a szervi együttműködést biztosítják a kitűzött cél elérése érdekében, mert gyors és biztos összeköttetés és annak adott esetben való fenntartása képezi az alapját az együttérzésnek és egyöntetűségnek, valamint megalapozza az összhangot a parancsnok és az alárendelt egységek között.

Ha nincs összeköttetés, hiába van kiváló parancsnok és történelmi, vagy nemzeti jelentőségű terv, ha a végrehajtásra rendelt szervek ezeket és az ezekből folyó parancsokat csak későn, vagy pedig egyáltalán nem kapják meg.

A biztos összeköttetés (híradás) alapja a híradó eszközök párhuzamos alkalmazásán nyugszik. A vezetékes telefon- és távíróvonalak minden körülmények között nem egészen biztosnak mondhatók, mert üzemképtelenné tételük, azok elvágásával, a központok elfoglalásával, könnyűszerrel végezhetők. Ne vegyük csak a rendbontó, zavartkeltő elemek munkáját alapul, hanem számítanunk kell elemi csapásokra, veszélyekre és nem utolsósorban rendkívüli eseményekre is.“

A háború, amelyet a közbiztonsági szervek folytatnak, szüntelen, állandó résenlétet és minél erősebb felkészültséget követel. Tagadhatja-e valaki,

Ilyenekből lettek a szilajlegények, akik családot nem alapítottak, nem nősültek és soha tájára se mentek a lakott helyeknek.

Állukat hosszú botjukra támasztva, éppoly egykedvűen nézték a városok messziről melázó tornyait, mint az égen károgva rebbelő karga-madarat. S ha arra került volna sor, nem cseréltek volna se a főispánnal, se a hesszeni herceggel, amit csak az tud megérteni, aki kóstolt már a küzdelmes szabad élet szilaj gyönyörűségéből és elpusztulna bízást, ha a jégesőt nem közvetlenül a nyaka közé, hanem csak úgy az ablakon keresztül élvezhetné.

Enyészett világ elmúlt emberei. Akik után nem sóhajt emlékezet. Jeltelenül porladoznak rég — ez a ködből szőtt mesekép legyen emlék a sírjaik felett.

Kétféle „szilajlegény“ volt. Az egyik, amelyik télen felkergette fektéből a heverő jószágot, hogy aztán az általa felmelegített alomra fekhessen s a másik, amely inkább megfagyott, de az almot fölmelegített jószágot nem kergette el.

Az amúgy is sanyargó állatnak ezt a kegyetlen kínzást a gazdák és számadók se tűrték el. Azonnali elcsapás járt érte. S maguk a szilajlegények is egymással nem egyszer halállal végződő vad verekezésbe keveredtek a jószág fölkergetése körül.

Képzeld csak el a síkegyenes pusztát s a csontig ható csikorgó szelet. Éjszaka van s a csillagok az égen szinte szikrázzák a hideget. A jószág összebújva elhever. Nyög. Kődöt lehel. S az egyik

hogy a mi háborúnkban az előbb elmondottak éppoly fontosak, mint a szó katonai értelmében vett harcokban? A mi háborúnk állandó. A bűnözés sohasem szünetel. A mi háborúnk sokrétű. A szomszéd falu lángban áll: a mi háborúnk. Gyilkosság: a mi harcunk. Árvíz, vagyonok veszélye: küzdelmeink egyike. Összpontosítás: harc eljárásunkhoz tartozik. A csendőr sohasem pihenhet, készsége állandó.

Nyugodt viszonyok között, amikor az események nem sürgetnek és rendkívül gyors intézkedések kiadása nem szükséges, a távbeszélő- és távíróvonalakat a legbiztosabb, de nem mindig a leggyorsabb összekötő eszközöknek kell minősítenünk. Ha üzemi zavar van, legkomolyabban veszélyeztetve van a bűnüldöző, megelőző, vagy karhatalmi szolgálat. Ilyenkor nélkülözhetetlenül szükségesnek érezzük a párhuzamosan alkalmazható híradó eszközök, a nem vezetékes géptávíró vagy rádiót. Az élet a közel-műltben beigazolta, hogy a rádió nélkülözhetetlen szolgálati eszközünk. Néhány esetet megemlítek.

1. 1936 februárjában, a még mindnyájunk előtt emlékezetes pécskőrnéki hóvihar a posta és vasút valamennyi távíró és távbeszélő vezetéket megrongálta, az összeköttetést Budapest és Pécs között teljesen megszakította. A budapesti és pécsi híradó őrsünk, a miskolci híradó őrsünk irányító és közvetítő közreműködésével, az összeköttetést egymással felvették, teljes 48 órán át fenntartották, az állam és hatóságai részéről kiadott intézkedések továbbítása által országos jelentőségű szolgálatot végeztek és közreműködésükkel az elszakított országrészt az állam életébe mintegy bekapcsolták.

2. 1938. év őszén, országunk örvendetes nagybodásakor, mint ismeretes, az akkori csehszlovák ha-

szilajlegény éppen most váltja fel a másikat, átveszi tőle a töltött fegyvert és sarkig subában elkezd kerülni a téliszállást.

A másik bemegy a jószág tömegébe. Nézi az egyiket, másikat. Aztán a fogait csikorgatja s fél-szemmel a társát ügyelve, szólítani, rugdosni kezdi az egyik öreg, meddő tehenet.

A társ megáll és elképed.

— Mi az? Fölvered?

— Csakis!

— Csakis?

— Hát tán én faggyak mög?

— Subában még senki se fagyott meg! Soha!

Az csak rugdalja, szólítja a tehenet.

— Hagyj békét neki, vagy olyat mondok!

— Peig jobb, ha kushadsz, nehogy ráfizess!

— Ijesztgetöl, bitang?

— Ki a bitang? Mi? — és elindul a másik felé.

Az szétesapja a subát és súlyba kapja a töltött fegyvert:

— Gyere csak! Hadd nyalják föl a kutyák a véred.

— Hát így vagyunk? Na, megállj! Nem lesz a kezében mindig az a puská! Elbúcsúzhatsz az éle-tedtől!

Azzal visszament a meddőhöz, felrugdosta és a helyére feküdt.

A soros legény elgondolkozva kerülte a téliszállást. Azzal tisztában volt, hogy emberhalál lesz; spekulált rajta, hogy bieskával, vagy bunkósbottal?

tóságok, kivonulásuk előtt a távbeszélő- és táviró-hálózatot teljesen üzemképtelenné tették.

A Csallóközbe bevonuló csendőrszázadaink között és az előljáró hadtestparancsnokság csendőr összekötőtisztje között az összeköttetés e híradó eszközök hiánya miatt teljesen lehetetlenné vált volna, de azonnal üzembehelyezett csendőrségi rádió adóállomások ezt kiküszöbölték. Jellemzésül megemlítem, hogy e rádióállomások 1938 november 8-a és december 9-e között 412 táviratot adtak, illetve vettek.

3. 1939 tavaszán, Kárpátalja elfoglalásánál, a felvidéki területek megszállása alkalmával szerzett tapasztalatok indították a vezetőséget arra, hogy az összpontosított csendőrségi erőhöz már rádió adóállomásokat is rendelt. *Az általuk továbbított táviratok száma 1939. III. 15-től VI. 20-a közötti időben 2989 darab távirat volt! Napi átlag 30 távirat!*

Hogy mit jelentett ez a csendőrség nyakába szakadt hatalmas, igen sokrétű szolgálatban a hiányos, gyér távbeszélő hálózattal rendelkező kárpátaljai területen, azt mindenki megítélésére bízom.

Említettem, hogy a csendőrség rádióhíradásának oszlopai: a híradóörsök és a rádióállomások. Miután a rádió adó-vevő állomások gyakorlati alkalmazásáról a fenti példákban már tájékoztatást adtam, most a híradóörsök szolgálatáról fogok rövid ismertetést adni azért, hogy más örsbeli bajtársaim érezzék azt, hogy a híradóörsök tulajdonképpen a közbiztonsági harc cselekvő részesei. Igen, mert a híradóörsök szolgálata: az adás-vevésen kívül *főleg a megfigyelés, nyomozás a levegőben.*

Látni fogjuk, milyen nehéz ez a szolgálat és azt is

Közben hajnalodott s az átkozott szél összedobta minden erejét, hogy a hideg szinte csikorgott, esőrépült a téliszállás fölött.

A gyámoltalan meddő elindult. Kiesetlett-botlott a többi közül és valósággal az útjába állt a maga csupacsont, szőrbőr nyomorúságával a gondba-
borult örzőlegénynek.

Nézték egymást. S egyszer csak a meddő elbődült panaszosan. Mire a legény lekanyarította a subáját és ráterítette. Aztán eldobta a puskát, bicskát vett elő és elindult — leszámolni.

— Fölrugdallak, disznó, mint te ezt a meddőt, osztán haljon meg, akinek az van írva!

Megtorpant. A másik ott feküdt a szalmán, de csak úgy pörén, alsógúnyában, mert a szél a subát — lefújta róla.

A legény iszonyodva nézte: vagy meg fog fagyni, vagy máris megfagyott!

Eltorzult az arca, a keze ökölbeszorult: mit kezdjen vele? Hagyja sorsára, — vagy fölkelte? Hisz az életére tör!

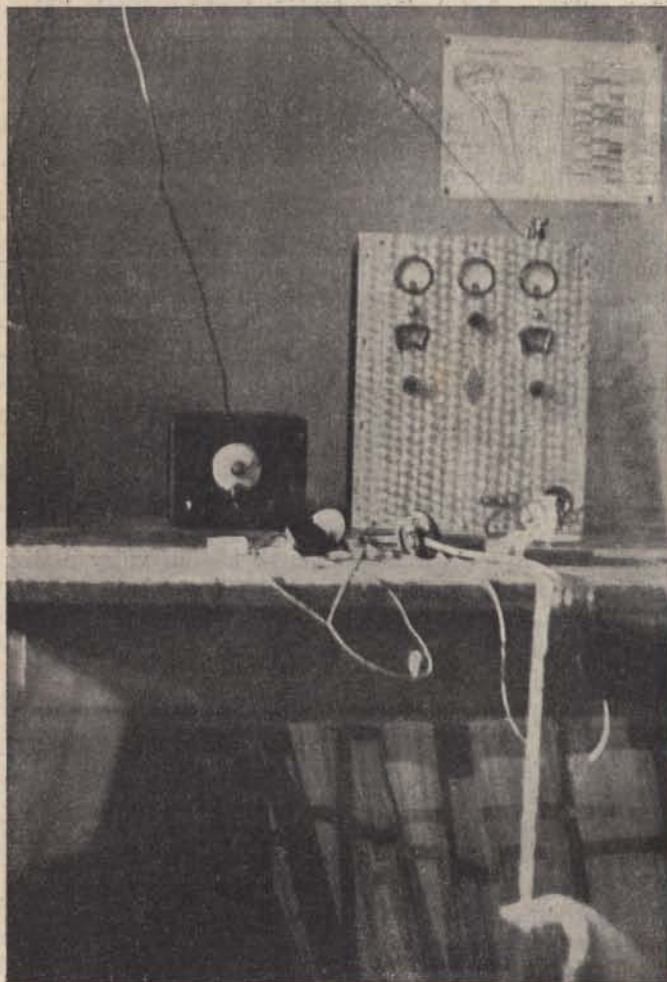
Mindegy! Lesz, ahogy lesz! Nem veszi a lelkére!

— Misa, hej! Megfagysz, embör!

Az nem mozdult.

Lehajolt hozzá és megragadta a vállát, hogy megrázza.

Csonttá volt fagyva, hogy szinte faragni lehetett volna.

Adó-vevő rádióállomás. A Felvidék megszállásánál Komáromban volt telepítve. (Sántha th. felv.)

látjuk majd, hogy ez máról-holnapra nem sajátítható el és e szolgálatban pihenőt sem lehet tartani. A híradó szolgálathoz szükséges műszaki tudás elsősorban rátermettséget feltételez, azután szakadatlan önképzést, együttmenetelést a rádió tökéletesedésével, fejlődésével, minden lépésével!

A korral haladó és a fejlődés fokozataira érzékenyen figyelő bűnöző világ éppen a rádiót, mint a híradásnak egyik, a távolságoktól független, gyors eszközét felhasználja. Rádióállomásoknak, mint híradó eszközöknek, nem a közös nemzeti cél érdekében történő alkalmazása súlyos bonyodalmaknak, meg-rázó eseményeknek megindító, meggyorsító lehetnek. Az éter birodalmában láthatatlanul és keresztül-kasul cikázó rádiósugarak, melyek indulópontja és rendeltetési helye ismeretlen, nagy veszélyeket rejtenek magukban. Azok útját és célját kellő gondnal, folytonos munkával, nem utolsó sorban igen nagy türelemmel kell kikutatni, állandóan figyelemmel kísérni és amennyiben módunkban áll, megakadályozni. Láthatatlan ellenféllel kell küzdeni, elképzelhető, mennyi nehézség már maga a láthatatlanság!

Mivel e teendők kimondottan közbiztonsági természetűek, a híradó örsök felállításának az volt az egyik célja, hogy csendőrségünk a közbiztonsági szolgálat ellátására a levegőben, a rádióhullámok birodalmában is képes legyen. A híradóörs közbiztonsági szolgálatot teljesítő szervvé így minősül.

A Szut. 1. pont 2. bekezdése körvonalazza csendőrségünk általános feladatait. Örseink ezeket a feladatokat a megelőző és nyomozó szolgálat keretein belül végzik.

Lássuk a megelőző és nyomozó szolgálat teljesítését a híradóörsök szolgálatában. A híradó örsök működési területe tereptárgyakkal körül nem határolható, mert annak határai a legkisebb, másfél méteres hullámhossznál kezdődnek és a legmagasabb, harmincezer méteres hullámhossznál végződnek. Ezeket a határokat természetesen a rádiókészülékek vételképességének hullámkörzetei szűkíthetik, valamint a rádióhullámok terjedési sajátosságai korlátozhatják s ezáltal a működési körletek határai megkisebbedve ugyan, de minden esetben egymásbkapcsolódónak veendő. Misem természetesebb, ha egy gyalogörs az ehhez viszonyított parányi kis örskörletét is csak őrjáratokkal vagy pedig szükségképpen kiírt tereptárgyak portyázásával bírja átfésülni, akkor egy híradóörs végtelen nagy kiterjedésű körletét, amelyben az adóállomások száza és ezrei működnek, egyedül, önmagában, egyszerre és egyidőben átfésülni képtelen s ezt csak célszerűen és mindig az adott viszonyoknak megfelelő, központiasan irányított hullámkörzetek beosztásával fogja csak végrehajthatni. A helyi és személyi ismeretek fogalmi körébe tartozó ismereteket a Szut. részletesen tárgyalja. Értelemszerűleg a híradóörsök működési körletében ezalatt az éterben működő összes bel- és külföldi állomásoknak, azok forgalmi és műszaki adatainak, valamint egyéb sajátos tulajdonságainak és megnyilvánulásainak ismeretét, azok azonnali és kétségtelen felismerését kell értenünk. Egy híradóörs személyi és helyi ismeretei nemcsak egy országrészre, vagy az ország határáig terjednek, hanem a tengereken túlra is, mert a rádiósugarak útját földi határokkal és vámsorompókkal elzárni nem tudjuk. Ezeket az ismereteket a híradóörsök a megfigyelőszolgálat teljesítése során, rádiókészülékek mellett, a kiutalt hullámkörzetekben vagy hullámhosszakon, fejhallgatóval és egyéb rögzítő, jelfogó berendezések segítségével szerzik meg. Így „portyáznak” a híradóörsök és alig van portyázás — nyomozás nélkül!

A megfigyelő szolgálatnak tulajdonképpen célja az adatok gyűjtése, hogy azokat a nyomozásoknál felhasználhassuk. Amíg a földön történő bűncselekmények helyszínét kevés kivétellel megtaláljuk vagy legalábbis az arra utaló vagy az abból kiinduló nyomok rendelkezésünkre állnak és a további helyes adatgyűjtéssel a következtetések és feltevések helyes megalkotásával előbb-utóbb eredményre jutunk, addig a híradóörsök megfigyelőszolgálat során szerzett adatokból, — bár tudomásunk van az állomások létezéséről, az általuk leadott közlemények anyagáról, üzemi, forgalmi és egyéb sajátosságos adataikról, — de a legfontosabbról, az állomás helyszínéről előttünk egyelőre semmi adat. Ennek felkutatása a legnehezebb nyomozás! A híradóörsök legszebb munkája — ha eredményes.

Ma már a helyszín felkutatásának van egy lehetősége, módja. Elsősorban a rádió megfigyelő szolgálatot nemcsak egy helyről, hanem minél jobban szétszórta, több helyen kell végezni, mert amíg egyik helyen éppen a hullámok terjedési viszonyai folytán a keresett állomások jelei gyengén, vagy egyáltalán nem hallhatók, addig azt egy másik helyről jól vesszük és egy kis szerencsével talán az állomás hely-

színére támpontokat is nyerünk. Örseink is segítségére lehetnek a híradóörsöknek anélkül, hogy ez részükre külön megterhelést jelentene. Alig van már ma olyan örs, ahol szórakoztató rádiókészülék ne volna. Rendszerint különböző állomások műsorait szökták hallgatni. Ha valamelyik állomás adását furesa, a vasuti állomások forgalmi irodáiban hallható morse-jelekhez hasonló kopogások vagy gyanú-keltő beszélgetések zavarnák meg, ezt a körülményt szolgálati jegyben, röviden közölik a legközelebbi híradóörsparancsnoksággal. Nem tudhatjuk sohasem, hogy az így beérkezett közlés nem derített-e fel már egy régen megfigyelt, titkos rádió adóállomást, melynek működéséről tudomásunk van és amelyről már bőséges adatokkal rendelkezünk, csak a helyét nem ismertük. Ha vállalkozunk erre a segítségnyújtásra, közöljük a híradóörsszel: hány óra hány perckor, mely ismert állomáson vagy állomás mellett, mit (jeleket-e vagy beszédet) hallottunk. Kiséreljék meg örsbeli bajtársaink a következő napon azt a gyanús állomást újból felkeresni és ekként megerősödött gyanújukat közölik.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a megfigyelő és rádiónyomozó szolgálatban az eredményt csak a feltétlen titkosság biztosítja. Amíg egy közönséges bűncselekmény tettese cselekményének nyomait csak a legritkább esetekben tudja eltüntetni vagy azokat felismerhetetlenné tenni, addig egy gyanús vagy titkosan működő állomás, amikor megfigyeléséről tudomást szerez, vagy arról értesül, üzemet azonnal beszünteti és elköltözik, vagy pedig helyben marad és állomását huzamosabb időre kikapcsolja, így az adatgyűjtésnek minden lehetőségét és állomáshelyének felderítését megakadályozza, sőt lehetetlenné teszi.

Egy híradóörs a nyomozószolgálatot önállóan nem vezetheti le, mert az általa szerzett adatok ehhez rendszerint nem elégségesek és kiegészítésre szorulnak. Az adatok kiegészítésében a híradóörsök egymásra vannak utalva s éppen ezért, valamint a helyes következtetések és feltevések érdekében a bejelentett adatok országos nyilvántartásba kerülnek. Az ebből alkotott feltevések adják aztán a nyomozás teljesítéséhez az elindulást. Mozgó és hordozható berendezésekkel felszerelt járőrök útján a feltételezett helyszínen vagy helyszíneken történik a közelférkőzés, ami ismét igen gondos, tervszerű, fáradságos, türelmet, kitartást kívánó munkát jelent. Az eredmény teljes sikertelenségét idéznénk elő akkor, ha egy vagy két felületes adat birtokában rögtön nyíltan fellépünk, vagy házkutatást tartanánk, mert a rádiótechnika mai állásában és a rövidhullámok világában az állomások irányára és hollétére következtetni nem a leg egyszerűbb feladatok közé tartozik, a rádióberendezések kis terjedelme pedig azoknak pillanatok alatti szétszedését és eltüntetését lehetővé teszi és így az állomások lefogását önmagunk tesszük lehetetlenné. Ha sehol, akkor ebben a szolgálatban teljes mértékben fennáll az a régi magyar közmondás, hogy: „Dobbal verebet fogni nem lehet!”.

Szükségesnek tartom még megemlíteni, hogy az állomások, amelyek a nemzetközi rádióegyezményekben biztosított joguknál fogva állandó hullámhosszakon és hívójelekkel, rendszeres időszakokban lépnek ki sugaraikkal az éterbe, különösebb veszélyt még akkor sem jelentenek, ha nemzetünk ellen irányuló propagandájukkal, lázító tartalmú műsorukkal, vagy

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Magyar Ezüst Érdemérmel adományozta Berkes János tiszthelyettesnek, a Magyar Bronz Érdemérmel Daru Antal törzsőrmesternek és Fazekas András őrmesternek.

egyéb ténykedésükkel ellenséges magatartást tanúsítanak, mert az ellenintézkedések megtételére többnyire módot és időt nyújtanak. Éppen ezért azonban a híradóörsök szolgálatának egyik ágát ezek lehallgatása is képezi. A tulajdonképpeni veszély, amely bennünket a levegőből az éteren át és rendszerint váratlanul érhet, azoknak az állomásoknak részéről fenyeget, amelyek törvényesen működő állomások árnyékában bújnak el, vagy olyan hullámkörzetekben leveleznek, ahol egyéb állomások sűrű jelenléte folytan felismerésük nehéz s végül üzemük ideje és célja, valamint telepítési helyük holléte előttünk ismeretlen. Nyugodalmassá mondható életkörülményeink között ily rádióállomásoknak a bűnözés szolgálatában való felhasználására kellő figyelmet, talán éppen az eszközök hiányában, nem tulajdonítottunk. Akkor azonban, amikor a közbiztonság vagy az állam érdekei ellen irányuló mozgalmak, események stb. előjelei mutatkoznak vagy ezek bekövetkezésével számolnunk kell, az ilyen titkos és rejtett célú állomások egyik igen jelentős ellenfélle válnak, mert törekvésük, hogy gyors hírközlésükkel zavarokat okozzanak, titkos intézkedések továbbításával meglepetéseket keltsenek és így a kellő ellenintézkedéseket lehetetlenné tegyék vagy legalább is késleltessék.

A híradóörsök harmadik feladatát, az anyagkarbantartást és a javítások végzését, valamint működő állomásoknak műszaki eszközökkel való bemérését mint kimondottan műszaki természetű kérdést, nem tárgyalom.

Megállapíthatjuk, hogy a közbiztonsági szolgálatnak ma már szerves részét a levegő — éter — közbiztonsági viszonyai is képezik és éppen azért minden törekvésünkkel azon kell lennünk, hogy a közbiztonsági szolgálat ezen ágát a földi közbiztonsági szolgálathoz hasonlóan eredményekben gazdagítsuk.

Ennek sikere az állomások műszaki teljesítőképességén kívül a rádiókezelők szakképzettségétől, tudásától, ügyességétől és annak átérzésétől függ, hogy a csendőri szolgálat a készülékek mellett épp oly szép, fáradságos és a nemzet érdekében álló,

mint a többi bajtársak szolgálata. Aminthogy a többi bajtársak szolgálatában az utasításokban való járatlanság, felületesség súlyos hibákat és következményeket eredményezhet, úgy a rádióadás- és vételnél is hasonló a helyzet. Képzeljük el, hogy válságos helyzetben a felvett vagy leadott közleményben egyetlen szó milyen más értelmet ad annak. Világos, hogy kiválogatott, jó hallású, élénk észjárású és a gyakorlatban benne élő kezelőket e szolgálat nem nélkülözhet. Ezt a közbiztonsági szolgálatot máról-holnapra nem lehet elsajátítani, de folytonos önképzéssel kell az azt ellátóknak arra törekedniük, hogy — amint a visszacsatolt területeken is — bár hiányos létszámmal, — de megfeleljenek nehéz viszonyok közt, úgy feleljenek meg majd egyszer az ország azon részein, amelyek hozzánk visszavágnak s amelyeket visszavárunk!...

Az „alapkiképzés“ (E-alap) szabályzat.

Ismerteti: vitéz BALÁZS-PIRI GYULA alezredes.

II. cikk.

6. §. Zártrend gyalog.

A) A raj zártrendje.

144. ponthoz (175. pont):

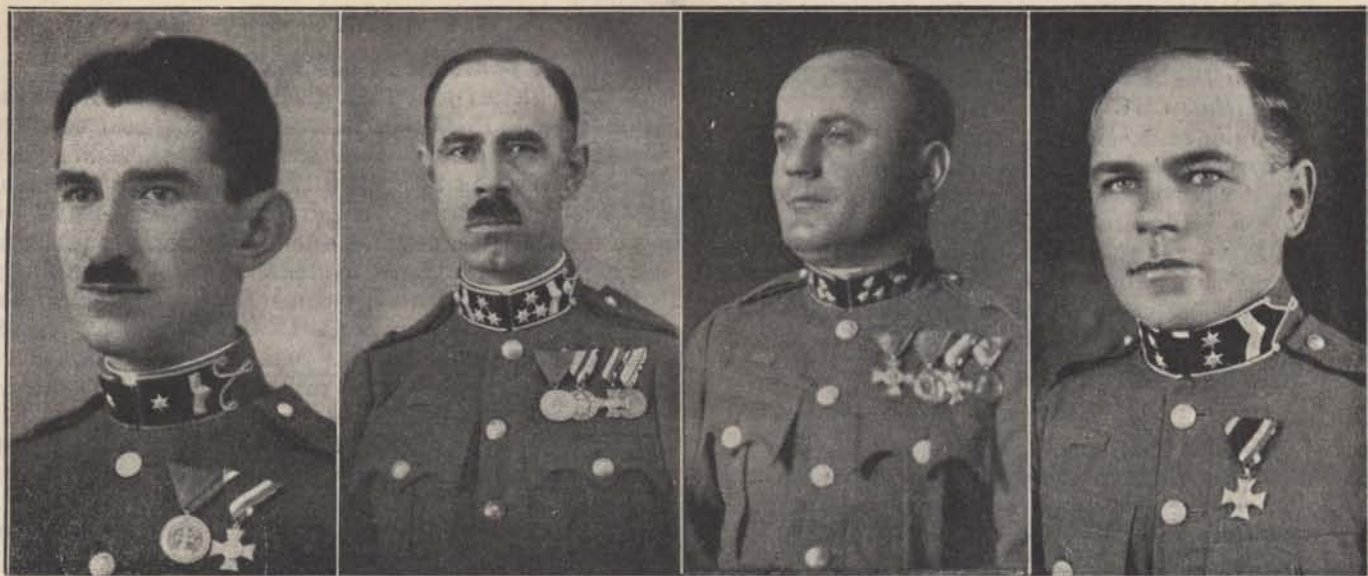
A végleges az „E-gység.“ 6. pontjában foglaltakkal megegyezően, a „kettős oszlop“ mikénti végrehajtását is meghatározza.

151. ponthoz (182. pont):

A nem állandó beosztású raj sorakoztatása előtt most csak a rajparancsnokhelyettest és a rajközepet kell kijelölni; elmaradt a két legjobb lövő és a kézi-gránátadóbó megnevezése. Ez eddig is ismétlés volt, mert az ideiglenes 465. pont utolsó bekezdése is tárgyalta ezt a rajparancsnoki teendőt, ami most a 443. pont utolsó bekezdésében szintén megtalálható.

155. ponthoz (243. pont):

Az ideiglenes csak a tiszteletadások §-ában tárgyalta a „Jobbra (balra) nézz!“-t, a végleges a raj

Fegyveres csavargókkal szemben tanúsított bátor és önfeláldozó magatartásért, ezek üldözése és ártalmatlannátétele során teljesített kiváló nyomozásért a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* adományozta: a **Magyar Bronz Érdemérmét Várfi Imre őrmesternek**, a **Magyar Ezüst Érdemkeresztet Csizmadia Gábor és Farkas Mihály I. tiszthelyettesnek**, a **Magyar Bronz Érdemkeresztet Szánthó József III. törzsőrmesternek**.

zártrendjénél is utal erre, egyébként a 212. pontban tárgyalja.

156. ponthoz (186. pont):

Elmaradt annak meghatározása, hogy a „*Feküdj*”-öt a hátsó sorban állók miként hajtsák végre, mert *egyöntetű végrehajtást követelni tilos*. Bővült ez a pont, mert meghatározza, hogy a „*Fel*” után *takarni és igazodni kell*.

160. ponthoz (191. pont):

Az ideiglenes a mozgás megszüntetésére: „*Raj! Állj!*” (vagy *Térdre!*, „*Ülj le!*” „*Feküdj!*”) vezényszókat sorolta fel, a végleges pedig a „*Raj állj!*” (vagy „*Fedezés!*”, „*Feküdj!*”) vezényszavakat.

162. ponthoz (193. pont):

Rövidebb mozgásnál *most sem kell irányt adni*, de az ideiglenes ilyen esetekre „*Irány!*” *figyelmeztető* adását rendelte el.

164. ponthoz (195. pont):

A végleges meghatározza azt is, hogy a „*Vonalból*” „*Oszlop*” alakítása céljából vezényelt „*jobbra*” (balra) „*át!*” után miként kell viselkedni.

165. ponthoz (196. pont):

Ha „*Oszlop*”-ból állóhelyben „*Jobbra*” (balra) *visszaoszl!*” vezényszóra alakítunk „*Vonal*”-at, akkor a végleges szerint az *élcsendőrnek azonnal be kell fordulnia*, míg az ideiglenes szerint egy lépést előre kellett lépnie.

170. ponthoz (200. pont):

A végleges szerint a raj *zártrendben*, úgy mint a szakasz, *csak kivételesen tüzelhet*.

B) A szakasz zártrendje.

173—174. pontokhoz (202—204. pontok):

A szakasz törzséhez tartozó puskás csatár elnevezése „*hírvivő*”.

182. ponthoz (212. pont):

A szakasz zártrendű tüzelésénél elmaradt a „*Vonal*”, mint tüzelési alakzat meghatározása, ennek elrendelhetése egyrészt a 170. pontból következtethető, másrészt a 172. pont szerint más célszerű alakzat is lehet.

7. §. Tiszteletadások.

1. Az egyes honvéd tiszteletadása.

A) Gyalog.

1. puska nélkül.

210. ponthoz (241. pont):

A tisztelegés végrehajtását az ideiglenes csak a jobbkéznek a fővegszélhez való emelésével határozta meg, a végleges *a szembenézést nemcsak a fővetésnél, hanem itt is előírja*.

211. ponthoz (242. pont):

„*Imához! Térdre!*” — „*Imától! Fel!*” Az ideiglenes nem ismerte ezeket a vezényszavakat. Ez a módosítás lényegében nem más, mint visszatérés az „*E-alap*” rendszerhez.

212. ponthoz (243. pont):

A végleges kimondja, hogy menetközben, a fővetés után adott „*Vi-gyázz!*” vezényszóra „*Pihenj*”-ben kell tovább menetelni. Ez nem jelent újítást, mert a 18. pontban (22. pont) írtakból következik.

214. ponthoz (245. pont):

A végleges külön hangsúlyozza, hogy menetközben a tiszteletadást „*Pihenj-menet*”-ben kell teljesíteni.

219. ponthoz (250. pont):

A végleges elrendeli, hogy egyszerre kell a közeledő feljebbvalónak tisztelegni az együtt tartózkodó több honvédnek.

220. ponthoz (251. pont):

Az ideiglenes csak a szolgálati jelvénnel szobába lépő honvédről tett említést, a végleges a *fegyvert viselőt is* hozzáfűzte, mint akik a fővegüket a fejükön tartva tisztelegnek.

Tisztek és hasonlításuk nyilvános zárt helyen helyzetüknek megfelelően tisztelegnek, főtlen fővel ülők könnyed meghajlással.

Azonban a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* és a 215. pontban megjelölt magas méltóságok előtt fel kell állaniok.

A „Sapkát (kalapot) le!“ illetve a „Sapkát (kalapot) fel!“ vezényszó végrehajtásánál a csendőr most mind a két kezét használhatja.

223. ponthoz (254. pont):

Az ideiglenes szerint a „Hozzám!“ parancs után adott „Végeztem!“ figyelmeztetőre kemény fordulat után kellett távozni, ez a szó mint felesleges kimaradt, mert a fordulatot a 9. pontban írtak szerint kell mindig végrehajtani. Azonban a végleges ennél a pontnál előírja, hogy az esetleg kapott parancsot ismételni kell és hogy a többeknek adott „Hozzám!“ parancs végrehajtásánál a lovasítottak a gyalog levők mögött állnak fel.

2. Puskával.

224. ponthoz (256. pont):

Vállazott puskával ismét úgy kell tisztelegnünk, mint az ideiglenes „E-alap“ kiadása előtt, azaz kézlecsusztatással.

228. ponthoz:

Ez a pont kimondja, hogy a „Puskával tisztelegj!“ vezényszót csak a „Vállra“ helyzetből lehet vezényelni, eddig ez csak következtethető volt az ideiglenes 258. pont első mondatából. Ez a pont azt is elrendeli, hogy a Puskával tisztelegj!“ végrehajtását mindig kövesse a fővetés elrendelése, kivéve az „Imához! Puskával tisztelegj!“ vezényszót.

229. ponthoz (259. pont):

„Imához! Puskával tisztelegj!“

„Imától! Váll-ra!“

Új vezényszavak. Az ideiglenes szerint az „Imához“ alatt lábhoz vett puskával „Vigyázz“-ban kellett állni, a végleges szerint puskával kell tisztelegni.

3. Karddal.

231. ponthoz (260. pont):

A végleges kimondja, hogy a kivont karddal levő legénységi állományú a tiszteletadást feszes testtartással és szembenézéssel teljesítse és hogy a fegyverrel kivonult csapat kötelékébe tartozó karddal felszerelt rajparancsnok nem ránt kardot.

232. ponthoz (261. pont):

Eddig a tiszt karddal való tisztelgésnél a kardja pengéjének hegyét egy arasznyira a vízszintes alá süllyesztette, most egy arasznyira a földtől, azaz éppen úgy, mint eddig a Kormányzó Úr Ő Főméltósága előtt.

B) Lóháton.

239. ponthoz (268. pont):

Lóháton a tisztnek bármely tisztelgésnél éppen úgy kell süllyeszteni a kardja hegyét, mint eddig a Kormányzó Úr Ő Főméltósága előtt.

240. ponthoz (268. pont):

„Imá-hoz!“ vezényszóra eddig „Vigyázz“-ban kellett állni, most jobbkézzel, illetve karddal tisztelegni kell.

C) Kerékpáron és járművön.

Eddig a kerékpáron ülő vagy fogatot hajtó csendőrnek nem kellett tisztelegni, most fővetéssel és feszes testtartással teljesítenie kell a tiszteletadást, de csak az esetben, ha a forgalombiztonsági szempontból nincs ebben akadályozva.

Vasúti kocsik és hajófülkék szobáinak számításánál, a tisztelgést tehát úgy kell teljesíteni, ahogyan a 220. pontban előírva van.

II. Csapatok tiszteletadása.

270/71. pontokhoz (295—96. pontok):

A végleges szerint a puskával felszerelt csapat állóhelyben „Puskával tisztelegj!“ fogással és fővetéssel, menetközben csak kézlecsusztatással összekötött fővetéssel teljesíti a tiszteletadást; a puskával felszerelt parancsnok a „Puskával tisztelegj!“ fogást nem hajtja végre, hanem csak kézlecsusztatással és szembenézéssel (fővetéssel) tiszteleg. Az ideiglenes szerint a hátulról előző feljebbvaló előtt a csapatot egyáltalán nem kellett tiszteletadásra vezényelni, a végleges ezt a fogadásoknál kötelezővé teszi úgy a feljebbvalók, mint az előjárók előtt.

274. ponthoz (298. pont):

A végleges szerint a kötelékben levő rajparancsnok a tiszteletadáshoz nem ránt kardot.

277. ponthoz (301. pont):

Az ideiglenes szerint „Imához“ a gyalog kivonult csapat „Lábhoz“ vett puskával „Vigyázzban“ állott és csak a vezénylésre jogosult parancsnok tiszteleg; a végleges szerint „Vállazott“ puskával kell állni és várni az „Imához! Puskával tisztelegj!“ vezényszót. Az „Imánál“ nem kell fővetést vezényelni! (L. 228. pontot.)

8. §. Diszolgések.

A) A kivonulás.

294. ponthoz (317. pont):

A végleges az önállóan kivonuló díszszakasz állományát is meghatározza.

295. ponthoz (318. pont):

A végleges kiemeli, hogy a gyalogság puskával felvonuló díszőrségeinek és díszőreinek is fel kell tűzni a szuronyt éppen úgy, mint a kivonuláskor a puskásszázadoknak.

B—C) Fogadás. Díszmenet.

Az őrsöket érintő változás nincs.

10. §. Csatárkiképzés.

A) Gyalog.

384. ponthoz (407. pont):

A végleges hangsúlyozza, hogy a csatárkiképzés kezdetén a szabadon végrehajtott kis gyakorlatoknál nem elég, hogy az oktatóndót nem befolyásoljuk, hanem versengésre is alkalmat kell nyújtani. A továbbiakban a helyes és helytelen végrehajtás bemutatását is a kiképzés eszközei közé sorolja. A kiképzés technikáját illetően is találhatunk a pontban néhány új mondatot.

391. ponthoz (414. pont):

A tüzelőállás berendezésének leírásánál a végleges a csatár köteletségévé teszi a kilövés ellenőrzését is és itt is megemlíti azt, hogy ha kell, ássa be magát és hogy ezt a munkát fedezve végezze, hogy sose mutasson nagyobb célt, mint azt a kilövés és figyelés kívánja.

393. ponthoz (415. pont):

Ez a pont teljesen új, a tüzelőállás elfoglalását és a tüzelőállásban való magatartást rendeli különböző terepen és helyzetekben gyakorolni.

394. ponthoz (416. pont):

A végleges megengedi, hogy a csatár parancs nélkül akkor is tüzeljen, ha az ellenség közvetlen közelségét másképp nem tudja jelezni. A végleges külön megemlíti, hogy a csatár az ellenség parancsno-

Észak katonái.

Finn lovas.

Díszőr a svéd királyi palota előtt. (v. Liptay alezr. felv.)

Dán testőr.

(v. Liptay alezr. felv.)

kait igyekezzék kilőni. Ez a pont kiegészült, mert körülírja, hogy a gyorstűzet mikor alkalmazza a csatár. A végleges szerint a tüzelést be kell szüntetni akkor is, ha az a bajtársait veszélyezteti.

397. ponthoz (419. pont):

A végleges pontosabban meghatározza, hogy a csatár helyzetváltoztatásához a következő fedezéket vagy tereppontot szemelje ki és hogy a mozgás megkezdése előtt a felszerelési tárgyait is vegye magához. A végleges bővült azáltal is, hogy részletezi az ellenséges figyelés és tűz különböző fokozatai alatt történő — mozgást.

398. ponthoz (420. pont):

Az ideiglenes szerint a nem sikerült roham után nem volt szabad a csatárnak visszafutnia, a végleges ez esetben a *legutolsó tüzelőállásba való visszamenést megengedi* és azt is leszégezi, hogy a sikerült betörés után a csatár az ellenséget tűzzel üldözze és azután a parancs szerint vagy kövesse, vagy rendezkedjék be az elfoglalt állásban.

399—405. pontokhoz (421—427. pontok):

A csatár harcéljárásának leírásánál a végleges csak két kiegészítést tartalmaz: egyik hangsúlyozza, hogy a *roham még nem győzelem* és ennek megfelelően a *támadást addig kell folytatni*, amíg az ellenség ellenállása meg nem törik (400. pont 1. bek.) és a másik kiemeli, hogy a csatárt a bizonytalanság érzetéhez hozzá kell szoktatni és a vakrémület ellen vértetni (404. pont 3. bek.).

406—417. pontokhoz (428—439. pontok):

A végleges külön is megemlíti, hogy az *önállóan alkalmazott csatár fegyvere legyen állandóan megtöltve és szuronya*, — ha kell — *feltűzve* (406. pont 7. bek.) és felsorolja, hogy a csatárnak a figyelőszolgálatban a mozgásra, fényre, hangra és a terepen észlelhető változásokra egyaránt *terjedjen ki a figyelése* (407. pont 1. bek.), továbbá, hogy a megfigyelt célokat *szabatos rövidséggel tudja megjelölni* (407. pont 2. bek.).

Az ideiglenes szerint a *terepkutatók* közül a *parancsnoknak* kijelölt tartotta az összeköttetést hátra, a végleges szerint ez az *előterepet figyeli* és többek között a mozgást is szabályozza, a másik pedig *tartja az összeköttetést hátra* és természetesen az egyéb meghagyásokat is végzi (410. pont 7. bek.).

A járőrszolgálatban való kiképzésnél a végleges megemlíti, hogy a járőrparancsnok az egész járőrrel ismertesse a járőr feladatát (413. pont 1. bek.). Az ideiglenes szerint a szétugrasztott járőrnek a menetvonalán, a szétugrasztás helyétől egy kilométerre visszafelé kellett gyülekeznie, míg a végleges ezt nem köti meg ily mereven és ezért a gyülekezési helyet, a járőr menetvonalán visszafelé, a szétugrasztás helyétől legközelebb fekvő terepszakaszmögött, de legfeljebb visszafelé egy kilométerre kell kijelölni (412. pont 4. bek.).

A végleges megemlíti, hogy az összeköttetésre alkalmazott csatár mindkét egységgel maradjon látóösszeköttetésben és hogy az „*összekötő honvédpárok*”-at éppen oly elvek alapján kell kijelölni, mint a terepkutatókat és végül, hogy ezek éjjel észlelő távolságot tartsanak (417. pont).

B) Lóháton.

418—426. pontokhoz (440—448. pontok):

A lovascsatár kiképzésére vonatkozóan is tartalmaz néhány módosítást, illetve kiegészítést a vég-

leges. Így a lovaspárra nézve megemlíti, hogy *távolabb* az ellenségtől *fokozottabb* ütemben, *közelebb óvatossabban lovagoljon* és hogy a kilátópontokra csak annyira lovagoljon fel, hogy lásson, de őt ne lássák (421. pont). Az ideiglenes szerint a lovaspár csatárai nyílt terepen 10—15 méterre, a végleges szerint 50—100 méterre, *lovagoljanak egymástól* és megemlíti azt is, hogy a rejtőzésre használjanak fel minden lehetőséget, belátható terepszakaszon haladjanak át *fokozottabb jármódban* és állandóan gondoljanak *egymás biztosítására* (422. pont, 1. bek.). A végleges megengedi, hogy a biztosító lovaspár egyike szükség esetén lóról szállhat (424. pont). A végleges megmondja azt is, hogy a lovascsatár fogja el azt az ellenséges lovas, akinek lovát sikerült kilőnie, ha ellenséges puskatűzbe került, vágtaázzon a legközelebbi fedezékbe és igyekezzék más oldalról tovább jutni. Említést tesz az ellenséges repülők megjelenése esetén szükséges magatartásról is (425. pont).

11. §. Közelharc.

Pár szóval óhajtjuk csak érinteni a véglegesben fellelhető módosítások közül a fontosabbakat.

Az ideiglenes szabályzatban több helyen szó volt „*Kúszójárőr*”-ről, a végleges ehelyett hol „*Kis járőr*”-t (pl. 435. pont 4. bek.), hol „*Réstörőjárőr*”-t (pl. 447. pont, 3. bek.) említ. A végleges nem tesz említést a kézitusánál használandó törőről (436. pont, 2. bek.). A végleges mint új harceszközt említi meg a „*láng-kézigránát*”-ot (437. pont 2. bek.). A végleges már nem tesz említést a *kapáslövésről* (448. pont, 1. bek.).

Az ideiglenes szerint a célbadobási gyakorlatokhoz a *kézigránátot „kézigránátot fogj!”* vezényszóra kellett kézbevenni, a végleges szerint „*Dobáshoz kész!*” vezényszóra (461. pont 1. bek.) és ugyanezen vezényszóra kell az előkészületeket is megtenni (462. pont).

15. §. Harc gyalog.

A) A raj harcban.

1. Vezetés.

585. ponthoz (608. pont):

A végleges kimondja, hogy a közelharcban a *csatároknak minden parancsot szájról-szájra tovább kell adni* és hogy a „*Tűzet szüntess*”-t, a „*Roham*”-ot és a „*Hajrá*”-t *minden csatárnak ismételnie kell*.

2. Harcalakzatok.

588. ponthoz (608. pont):

Az ideiglenes szerint a „*csatároszlop*”-ban a csatárok 1—2 m, a végleges szerint 5 m szélességben helyezkedjenek el.

594. ponthoz (614. pont):

Az ideiglenes szerint a *harcalakzatot* elvileg mindig, a végleges szerint *csak nyílt területen és tűzben* kell *futásban* megalakítani.

3. Mozgás harcalakzatban.

600. ponthoz (620. pont):

Az ideiglenes szerint előnyomulás alatt a raj minden mozgást lépésben hajtott végre, a végleges szerint csak általában mozog a raj előnyomulás alatt lépésben. Ennek megfelelően, mint felesleges elmaradt az ideiglenes 620. pont utolsó bekezdésében

írt ama rendelkezés, hogy a gyülekező csatárok rendszerint futásban mozognak. A végleges szerint az előre gyülekezésnél a rajparancsnokhelyettes akkor indítson újabb részt, ha az előzően előrement csatárok már fedezékbe értek.

607., 608. és 617. pontokhoz (627., 628. és 637. pontok):

Kimaradt a véglegesből az alacsonyan szálló repülőkre való tüzelés részletes szabályozása, ehelyett a végleges egyszerűen elrendeli a raj összes fegyvereivel való azonnali tüzelést.

4. Tüzelés.

618. ponthoz (638. pont):

A végleges kiegészítette ezt a pontot azzal, hogy a tűzbeszűntetés után a csatároknak a tüzelőállás-

ban kell maradniok. Ez a 92. pont 1. bekezdésében foglaltakkal áll összhangban.

619. ponthoz (639. pont):

Ha a tűz beszüntetése után ugyanarra a cél tárgyra akarunk újból tüzelgetni, akkor az ideiglenes szerint „Tüzelj!” figyelmeztetést kellett adni, a végleges szerint „Tovább tüzelj!”-t. Ez összhangban áll az „E-gység.” II. Rész 90. pontjában foglaltakkal.

Az ideiglenes 640. pontja, mely a parancsoknak tűzharc közepette való továbbítását szabályozta, teljesen kimaradt a véglegesből.

5. Roham.

621. ponthoz (642. pont):

A végleges felsorolja a „Roham!” figyelmeztetőre elvégzendő előkészületeket is.

622. ponthoz (643):

Az ideiglenes szerint a nagyobb távolságról indított rohamnál úgy a kézigránátdobás vezénylesekor, mint a robbanás után „Hajrá!”-t kellett vezényelni, a végleges szerint a vezényszó módosult, csak a robbanás után kell a „Hajrá!”-t vezényelni.

A végleges „E-alap” az itt nem érintett fejezetekben is tartalmaz több-kevesebb módosítást, de ezek ismertetését mellőztük, mert túlhaladná az őrsők katonai kiképzésének terjedelmét.

KATONAI ISMERETEK.

A nehézpuska.

Irta: HAZAY IMRE őrnagy.

A világháború második felében a németek harcokcsik ellen egy, a gyalogsági löszernél erősebb lövedéktípust szerkesztettek, melynek ürmérete 13.35 mm. volt. A löszert tüzelő fegyver szerkezetiileg azonos volt a hadsereg fegyverrel, különbség csak súlyban (16 kg) és hosszúságban (167 cm) mutatkozott. A hátralökés ennél a puskánál igen nagy volt és a célzást a csőre szerelt villaállvány könnyítette meg. A lövedék pályájának megfigyelésére a fenékrészbe fényelegy volt szerelve, míg az átütőerő fokozását a lövedékben elhelyezett acélmag biztosította. Ugyanezen fegyver részére foszfort tartalmazó lövedék is készült.

Ezt a világháborús nehézpuskát annakidején a szükség hozta létre s mivel úgy szerkesztése, mint gyártása sürgős volt, nem jelentett elfogadható megoldást. A természetes fejlődés folyamán mind tökéletesebb típusok hagyták el a gyárakat. Ezek közé tartozik a honvédségünkben rendszeresített 36. M. nehézpuska.

A 36. M. nehézpuska (a továbbiakban npu. rövidítést használunk) rövid csőhátrasiklású, önműködő fegyver, mellyel csak egyes lövéseket lehet leadni, súlya 45 kg, töltényei ötös tárukban vannak elhelyezve. Lövés leadása után a cső a zárral együtt hátrasiklik, majd a cső megáll, a zár tovább fut, kihúzza és kiveti az üres töltényhüvelyt, végül megfeszíti az ütőrugót. A hátrasiklott részek, rugó hatására, eredeti helyzetükbe térnek vissza, miközben a zár betolja az új töltényt a töltényürbe, összekapcsolódik a csővel és a puska újra lövésre kész.

Amint látjuk, a npu-nak a tárból az egyes lövésekhez való megtöltését, az üres hüvely kivetését és a zár előremozgatását a npu. önműködőleg végzi, a tárban levő 5 töltény eltüzelésénél a lövő egyedüli munkája a billentyűelhúzás.

A nehézpuska főrészei a cső, az irányzék, a zárhüvely, a zár, a tok, a fogantyú az elsütő berendezéssel, a tokfedél, a villaállvány, a hátsóláb és a válltámasz.

A cső ürmérete 20 mm. Torkolatára csőszájfék van szerelve, mely csökkenti a visszalökő erőt.

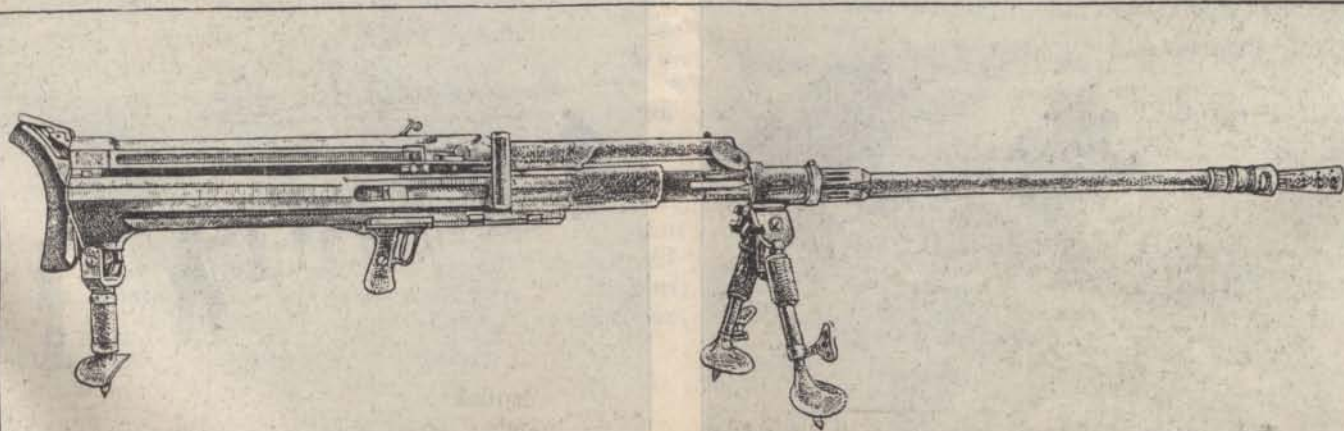
A npu-nak természetes és távesőves irányzéka van. A természetes irányzék célgömbből és eltolható nézőkéből áll. Legmagasabb irányzéktávolság beosztás 1500 m. A levehető természetes irányzék helyébe illeszthető a távesőves irányzék: többnyire ezt használják. Nagyítása kétszeres. A távolságot egy korong forgatásával állítják, az előretartást pedig az oldalkorong mozgatásával adják meg. A látómezőben két kettősvonalú vízszintes és egy függőleges irányszál van elhelyezve. Irányzásnál a függőleges irányszál felsővégén levő csúcsot illesztik a célra.

A zárhüvelyben találjuk azokat az alkatrészeket, melyek a cső és a zár összekapcsolódásánál juttatnak szerephez. A npu. zárja értelemszerűen azt a munkát végzi, mint a puska závarzata. A tok a mozgó alkatrészek elhelyezésére szolgál. A fogantyúban foglal helyet az elsütő szerkezet, a tokfedélben pedig több rugó. A villaállvány a npu. feltámasztását és oldalirányban, valamint a cső hossz tengelye irányába való mozgatását teszi lehetővé. A hátsóláb a puska hátsó részét támasztja meg: hossza szabályozható. A válltámasz segélyével szorítja a lövő a npu-t vállához: belsejében levő berendezés csökkenti a hátralökő erőt.

A npu-hoz rendszeresített löszertfajták közül a legfontosabb a páncegránát és a repeszgránát. A páncegránátot nagy ellenállású, rendszerint pánce mögötti célok ellen használjuk, lövedékpályáját fényjel mutatja.

Kis ellenállású célok leküzdéséhez a npu. repeszgránátot használ, mely pillanatgyújtós és a legkisebb érintésre robban.

A npu. igen pontos fegyver, szórása (50%-os magassági és szélességi) 500 m-en 25×25 cm., 1000 m-en pedig 100×100 cm. Ezen tulajdonságánál fogva a puskás század nélkülözhetetlen fegyvere. Feladata elsősorban oly célok leküzdése, melyeket

1. ábra. A 36. M. nehézpuska.

a puskás század más fegyvereivel nem, vagy csak elkésve lehet leküzdeni (géppuskák, támpontok stb.)

A npu. tüzelő magassága igen alacsony (30–40 cm), ezért jól tud simulni a terephez. Nagy tűzgyorsasága (percenként 15–20 lövés) lehetővé teszi, hogy céljait gyorsan leküzdhesse. Pontos irányzása módot nyújt ahhoz, hogy kis pontcélokat 1500 m távolságig a találat biztos valószínűségével vegyen tűz alá. Tüze páncélgépkocsik ellen 1200 m-ig, közepesen páncélozott harkocsik ellen 400 m-ig hatásos.

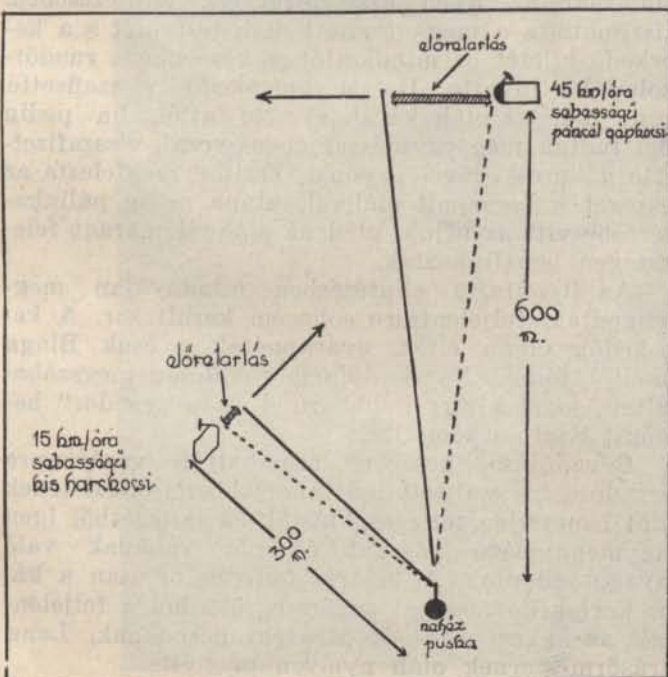
A npu. szórása, mint már említettük, igen kicsi: ha ehhez hozzávesszük a nagy tűzgyorsaságot és a pontos célzást megkönnyítő távesöves irányzékot, érthetővé válik az igen magas találati valószínűség. Így például pontcélok ellen a biztos találat-hoz 500 m-ig 2–3 lövés, 1000 m-en 4–5 lövés szükséges. Lőirányban mozgó harkocsi ellen minden 2-ik zeg-zugosan mozgó harkocsi ellen minden 4-ik lövés találatnak vehető.

Alló célra való tüzelésnél a célzást elvileg úgy hajtjuk végre, mint a hadipuskával, azzal a különbséggel, hogy távesöves irányzékot használunk. A rajparancsnok minden lövés után megfigyeli a becsapódást és ennek alapján vezeti a npu. tüzet.

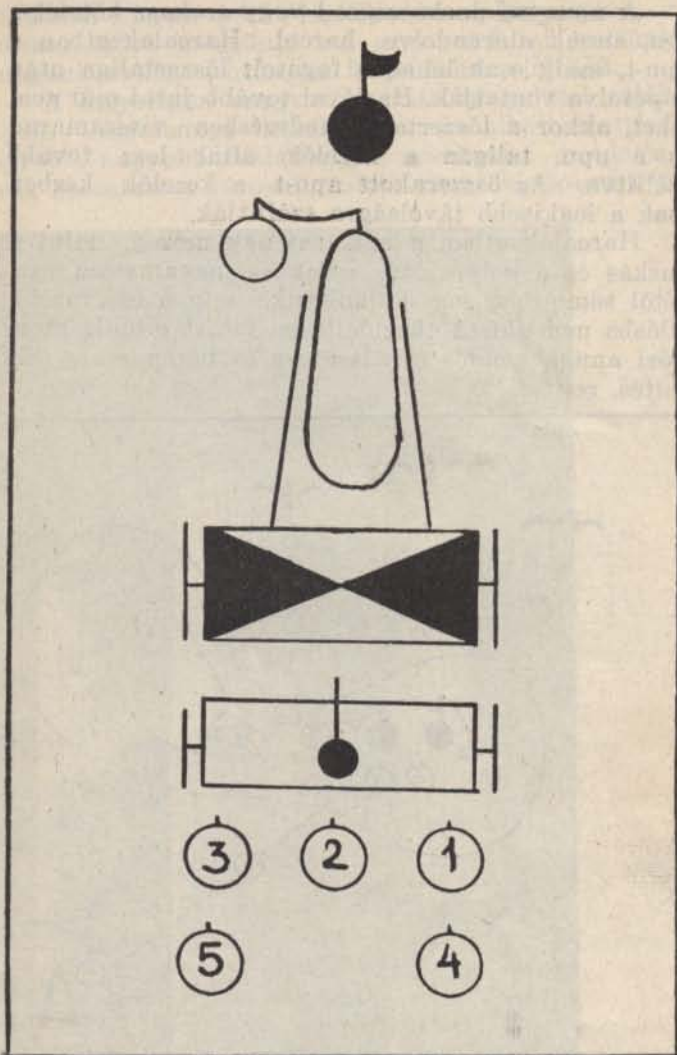
Mozgó célra történő tüzelésnél előretartással történik a célzás, más szóval a lövés pillanatában az irányvonal nem célra, hanem a mozgás irányában a cél elé mutat. Az előretartás mértékének meghatározásánál a cél sebessége és mozgási iránya jut szerephez: mennél nagyobb a cél sebessége, annál nagyobb az előretartás. A mozgási irányt tekintve, legnagyobb az előretartás, ha a cél a lőirányra merőlegesen mozog.

A mozgó célra való lövés hidegvért és igen magas fokú gyakorlottságot kíván.

A npu. legkisebb, de legfontosabb szervezési egysége a raj. A teljes létszámú raj 1 rajparancs-

2. ábra. Az előretartás szemléltetése páncélgépkocsira és harkocsira való tüzelésnél.

3. ábra. A npu. raj menetalakzatban.

nokból, 1 irányzóból, 1 kezelőből, 1 figyelőből, 2 löszeresből, 1 lövezetőből, 1 nehézpuskából, 1 fogatolt löszertaligából és 1 npu. taligából áll.

A kezelők köteleit az alábbiakban ismertetem:

Rajparancsnok. Vezeti a rajt. Kiválasztja és berendezti a tüzelőállást. Vezeti és irányítja a npu. tüzet. Figyeli a célterületet és a hatást. Összeköttetést tart a puskás részekkel. Gondoskodik a biztosításról és a pótlásról. Lemálházás után két rakasz (a 5 drb) töltényt visz.

Irányzó. (1-es.) Segédkezik a tüzelőállás berendezésénél. Alló célra való tüzelésnél a töltést, irányzást és elsütést, mozgó célra való tüzelésnél az irányzást és elsütést végzi. Figyeli minden lövésnek hatását a célban. Lemálházás után két rakasz töltényt és ásót visz.

Kezelő. (2-es.) Ha a npu. már a puskataligán sem szállítható, a figyelővel együtt az összerakott npu-t viszi. Segédkezik a tüzelőállás berendezésében s azt a 3-al együtt állcazza. Előkészíti a löszert az irányzó számára. Páncélgépjármű-támadásnál ő tölti a npu-t. Segédkezik a figyelésben, löszert-pótlásban. Lemálházás után az irányzó távesövet viszi.

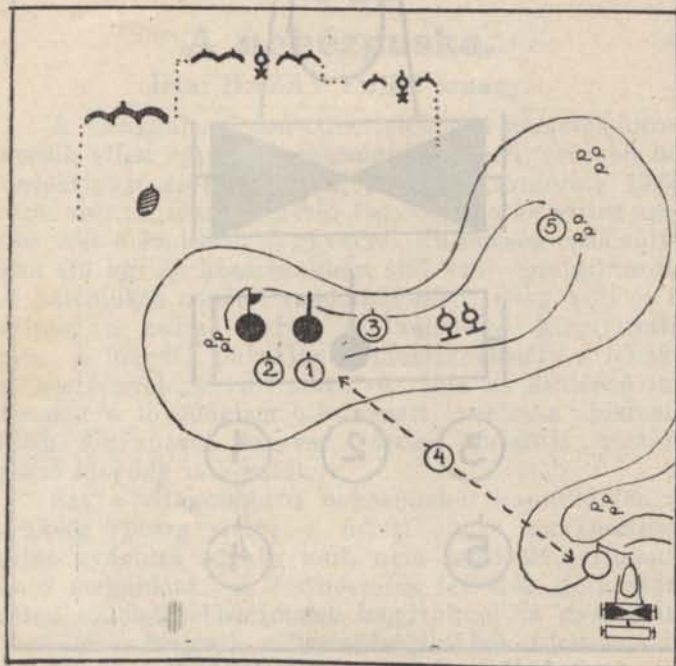
Figyelő. (3-as.) A kettesnél említett esetben segédkezik az összerakott npu. szállításában. Figyelésben a rajparancsnok támasza.

Löszeresek. (4. és 5-ös.) Ha a npu-t lóval már nem lehet előrevontatni, akkor a lekapesolt npu.-taligát húzzák. Végzik a löszertpótlást. Lemálházás után 2–2 rakasz löszert visznek.

A nehézpuskához szükséges löszert a két taligára van málházva (150–200 drb. Egy töltény súlya kb. 300 gram).

A npu. raj puskásszázad vagy szakasz kötelékében, annak alárendelve harcol. Harcalakzatban a npu-t, amíg csak lehet, a fogatolt löszertaliga után kapcsolva vontatják. Ha lóval tovább jutni már nem lehet, akkor a löszertaliga fedezésben visszamarad és a npu. taligán a kezelők által lesz tovább szállítva. Az összerakott npu-t a kezelők kézből csak a legkisebb távolságra szállítják.

Harcalakzatban a npu. raj úgy mozog, mint a puskás és a golyószórós rajok és magatartása azokétól semmiben sem különbözik, míg a raj tüzelőállásba nem jut. A tüzelőállásba jutást mindig megelőzi annak gondos kiválasztása és berendezése (kiépítés, rejtés).

4. ábra. A npu. raj tüzelőállásában.

A tüzelőállásban a kezelők a npu-t úgy helyezik el, hogy azt az ellenség ne derítse fel. Páncélos jármű támadásnál az előbb említett szemponatok nem játszanak szerepet, a fontos az, hogy a npu. a leggyorsabban tüzelőállásba jusson.

Tűzharcban a npu. irányzékalálását rendszerint belövés nélkül állapítják meg és a tűzmegnyitás meglepően történik. Tüzelési módja az egyes lövésekből álló ponttűz. A npu. nem alkalmas arra, hogy vele hosszú tűzharcot vívjanak, ezért ha feladatát megoldotta, a raj rejtőzik, hogy újabb cél leküzdésére álljon készen.

A npu-t menet alatt a biztosító csapatokhoz osztják be, vagy az oszlop mélységébe: főfeladata a páncélelhárítás. Támadásban a npu. raj a tértnyerő puskás kötelékeket úgy követi, hogy ha arra szükség van, az ellenség géppuskáit, golyószóróit, páncéltörő ágyúit azonnal leküzdhesse. Harekocsi támadásnál a npu. a páncéltörő ágyúk értékes támasza.

Védelemben a npu. értéke abban domborodik ki, hogy tüzével megakadályozza vagy bénítja a támadó nehéz fegyvereinek tevékenységét, harekocsi támadásnál pedig közreműködik azok megsemmisítésénél.

A npu. legnagyobb szervezési köteléke a szakasz, mely a parancsnoki törzsből és két rajból áll.

A szakasznál a vezetés a szakaszparancsnok kezében van, de a tűzharc súlya a rajparancsnokokon és a rajokon nyugszik.

Szabályzataink a npu-t mint a puskás század legfontosabb fegyverét említik. Ezt a meghatározást tökéletesen igazolják a tavaszi kárpátaljai harcok, ahol számtalan esetben npu. néhány jól irányzott lövése elég volt ahhoz, hogy az addig makacsul kitartó ellenséges géppuskák menekülésszerűen hagyják el tüzelőállásaikat.

Falbontások.

Irta: KARAP FERENC ny. áll. tiszthelyettes (Ráckeve).

A világháború kitörésének évében történt ez az eset.

A szinyérváraljai piac tér sarkában egy 30 méter hosszú, vályogfalú, kátránypapírral fedett épület állott. Ebben az épületben hét üzlethelyiség volt. Mindeniknek Galiciából beszármazott hitsoros volt a tulajdonosa. Magyarul sem igen tudtak még, mert Szinyérváralján és környékén oláhok laktak, akik közé érdemes volt betelepülni. Kopasztották is a kaftánosok ezeket a szegény embereket rendszeresen. Alig múlt el egy-egy hetivásár, hogy a hét üzlethelyiség valamelyikében botrányos jelek ne játszódtak volna le. Ha az oláh atyafi észrevette, hogy becsapódott, 15–20 társával tért vissza a zsidóhoz, gyöngéd kényszerrel fejtve ki eként kártalanítása érdekében. Ez persze nem ment simán. A hetedik határba is elhallatszott a nagy zivaj. Ha ilyenkor feltűnt a csendőrijárőr, egy csapásra csend lett. Érdeklődhetett a járőr a nagy zaj oka felől, egyik féltől sem tudott meg semmit, mert tanácsosabbnak és hasznosabbnak tartották az egymásközi elintézését.

Egyedül a község érdemes rendőre, Blága Juon volt abban a kiváltságos helyzetben, hogy ezekbe az ügyekbe beavatkozhatott. Neki nagy gyakorlata volt már az ilyen összérőffenések elintézésében. Kiszimatolta a megkárosított oláh testvérét s a kereskedő kilétét és mindkettőt a község háza rendőrszobájába hívatta. Ha a kereskedő visszafizette volna már az oláh kárát, elvette attól, ha pedig nem tudtak még egymással megegyezni, visszafizettette a kereskedővel a pénzt. Ezután megfeleztte az összeget a becsapott oláhval, utána pedig pálinkamérésbe vitt az útjuk, ahol az oláhnál maradt feleszezen bepálinkáztak.

Az ilyenfajta elintézésben mindnyájan megnyugodtak, feljelentésre sohasem került sor. A kereskedők vígan éltek, gyarapodtak s csak Blága Juontól félték. Na de tőle is rövidesen megszabadultak, mert kitört a háború s Juon „rendőr” bevonult Szatmárnémetibe.

Bevonulása hetében, szombatról vasárnapra virradóra, az említett üzletház jobbszélső üzletének falát ismeretlen tettesek kiásták és az üzletből igen nagymennyiségű vásznat és női ruhának való anyagot elloptak. A betörés felfedezése után a káros kereskedő azonnal az őrre jött, hol a feljelentését az akkori őr- és járásparancsnoknak, Lang járásörmasternek oláh nyelven megtette.

Ilyen jelenetet azóta sem láttam. Mikor a zsidó belépett az irodába és meglátta a járásörmaster-t, el-

kiáltotta magát: „Maj Domnule“ (uram), levágta magát a padlóra, azután a „Domnule, Domnule“ szavakat sírva ismételve, a szakállát tépte és hasoncsúszott az irodaasztal lábaihoz. Lang járásőrmester ismerhette az ilyen kitöréseket. Csillapító szavaira a könnyeit hullató, őrző zsidó feltérdelt, a mellét verte, artikulátlan, hörgésszerű szavakkal válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, majd elrohant haza.

Lang járásőrmester a lopás nyomozására járőrtársának engem jelölt ki. Gyorsan felszereltünk, a községházára mentünk, hol egy esküdtet vettünk magunk mellé, azután az üzletházhoz siettünk.

A helyszínen nagyon izgatott hangulatot találtunk. Valamennyi hitsorsos, ezek alkalmazottjai, apróbb, nagyobb családtagjai, piszkosan, mosdatlanul, borzasan a károsult üzlete körül visítózott ért-

...A város felett repülők jelentek meg...

hetetlen, hadaró nyelven. Mellüket verték, az égre néztek és átkozódtak.

Izgatottságukban teljesen összetaposták a helyszínt és környékét úgy, hogy a tettesek kilétéhez adatul szolgáló nyomokat megsemmisítették. Nagy fáradságunkba került, míg el tudtuk őket távolítani a helyszínről.

Megállapítottuk, hogy a tettesek az üzlet partafelőli vályogoldalát ásóval egyszerűen kiásták. A falon olyan nagy lyukat ástak, amelyen át egy ember bebújhatott. Ugyanezen a lyukon rakták ki a vászon- és ruhavégeket és azután ismeretlen irányba elmenekültek. A kár nagy volt, bár az összeget a káros allandó sóhajtozásai miatt csak később tudtuk megállapítani.

Az összetaposott helyszínen katonai szöges bakancsok nyomait találtuk. Miután a zsidók ilyen fajta lábbelit nem viseltek, ezeket a bakancsnyomokat a tettesektől visszamaradó nyomoknak tekintettük. Rögzítésre egyik sem volt alkalmas. Megállapítottuk azt is, hogy a tettesek a helyszínnel ismerősek voltak.

A helyszíni szemle megejtése után visszatértünk a laktanyába, hol a nyomozás megkezdésére a terveket megbeszéltük. Igen nagy nehézséget okozott, hogy Lang járásőrmesteren kívül egyikünknek sem volt meg a helyi és személyi ismerete, mert mind a négyünket az Alföldről vezényeltek az őrsre, kíségetésképpen. Oláhul egy szót sem tudtunk s így csak tolmács útján, nagynehezen érintkezhetünk a lakosság nagy részével. Feltevésünk szerint a tettesek katonák voltak, akik lehetnek helybeliek, de lehetnek vidékiek is. A számbajöhető embereket mi nem ismertük, így még csak gyanítani sem tudtuk a tetteseket. Lang járásőrmester ismerte ugyan az embereit, de neki meg az volt a bökkenője, hogy akiket számbajöhetőeknek tartott, azok már mindannyian bevonultak vagy Szatmárnémetibe, vagy Máramarosszigetre. Szerinte azok nem jöhettek haza a betörést elkövetni. Minthogy azonban a környéken, az úgynevezett „Avas hegy“ rengetegeiben már akkor sok katonaszökevény bujkált, abban reménykedtünk, hogy azok között megtaláljuk a tetteseket.

Lang járásőrmester irányítása alapján el is indultunk mind a négyen az „Avasra“, ahol a területileg illetékes avasúvárosi, avasfelsőfalui és bikszádi őrsök járőreivel 13 szökevényt el is fogtunk, de a tetteseket és a bűnjeleket nem sikerült közöttük megtalálni. Így telt el egy hét.

A rákövetkező vasárnap virradóra ugyanazon üzletházban levő bőrkereskedés falát, megint csak bakancsos tettesek, ugyanolyan módon és körülmények között megint kiásták és nagymennyiségű értékes bőranyagot, talpat loptak el.

Lett erre megint olyan zajongás, óbégatás és átkozódás a hitsorsosok között, hogy alig bírtunk velük. Sokan közülük már Blága Juont is visszasírták, mert míg ő „örködött“ felettük, ilyesmi nem történt.

Most már kialakult előttünk a kép. A bevonult katonák között keresendők a tettesek, akik szombat este hazalátogatnak. Még ugyanaznap bementünk Szatmárnémetibe, hogy az oda bevonult katonák alibijét és viselkedését megállapítsuk.

Annyit sikerült megállapítanunk, hogy a bevonult legénység este elhagyhatta a szálláskörletet és reggelig kint lehetett a városban. Ezt a környéken lakó legénység egy része ki is használta. Este hazatértek a falujokba és csak reggelre mentek be a laktanyákba vagy kijelölt szálláskörleteikbe.

Lang járásőrmester az előjárósággal egyetértve elrendelte, hogy az üzletházat a községi rendőrök éjjel állandóan figyeljék. Belekapcsolódtunk ebbe mi is.

Szombat estig semmi sem történt, bár minden éjjel figyeltünk. Azon az estén két járőr ment ki az őrsről. Egyik az éjjel érkező vonatokat figyelte a vasútállomáson, a másik, melynek járőrvezetője én voltam, a község belterületén tartott lesállást. Az üzletházat Onuc Pavel községi rendőr tartotta szemmel, oldalán csüngött nehéz, rozsdás kardja, melyet a rablóktól való félelmében beretvaélesre kifent. Éjfélre járt már az idő, mikor a község néma csendjét Onuc Pavel „Domnule, Domnule!“ riadt kiáltása verte fel. Azonnal az üzletházhoz siettünk, ahol a sötétben nehezen kivettük Onuc alakját, amint az üzletház fala tövében kardjával csapkod valamire. Félig oláh, félig magyar beszéddel értésünkre adta, hogy a tettesek megint bent vannak az üzletben. A vályogfal aljába ásott lyukat azért csapdossa a kardjával, hogy a bentlévők ne merjenek kijönni. Bentről borzasztó jajgatás, ordítás hallatszott ki, aminek nem tudtuk okát adni. Onucot elküldtem lámpáért, én pedig minden tudományomat előszedve, „in numele legi“ bekiáltottam a lyukon, hogy azonnal jöjjenek ki a bentlévők. Erre is hörgésszerű ordítózás volt a válasz, ami bizony erősen gondolkodóba ejtett.

Onuc hamar visszaérkezett a lámpával. Fényénél a lyuk aljában megtaláltuk a tettesek ásóját és mellette — egy férfi levágott jobb kezefejét! Megborzongtam tőle, mert ilyent még soha nem láttam. Bent pedig az üzletben a kézfej gazdája mind hangosabban ordított, jajgatott.

Onuc szavaiból hamar megértettem a helyzetet. Amikor Onuc az őrhelyére érkezett, a falat kibontva találta már, mire kihúzta kardját és bekiáltott az üzletbe. A tettes menekülni akart, de amikor a kezét kapaszkodás végett kidugta a lyukon, a kardjával állandóan csapkodó Onuc levágta azt.

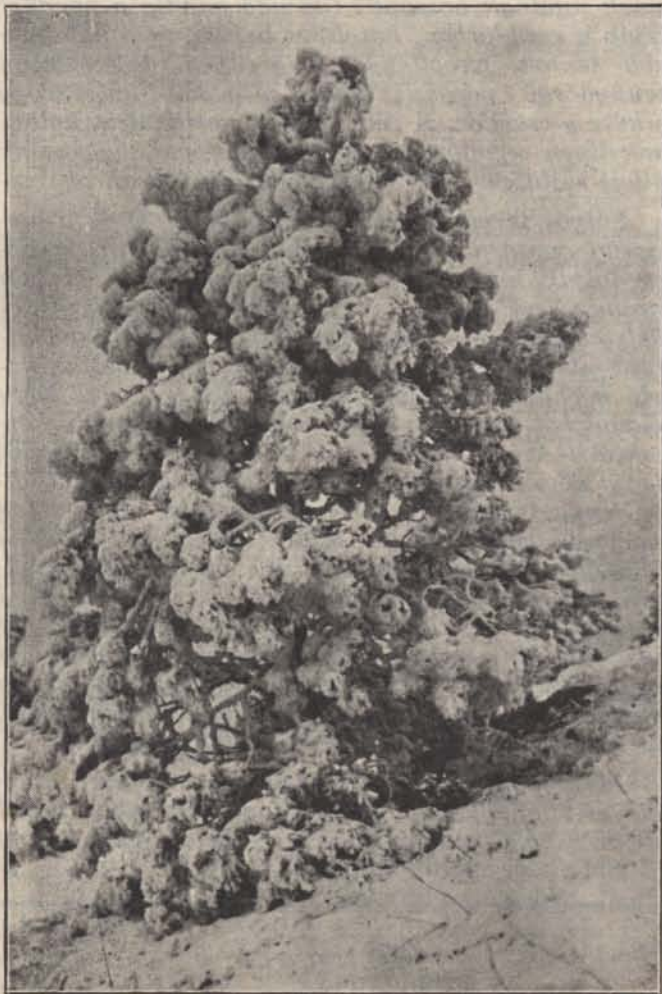
Onucot elszalasztottam a kereskedőhöz, hogy költse fel s az ajtókulccsal hívja azonnal a helyszínre. Az üzletből kihallatszó erős jajgatás mutatta, hogy gyors közbelépésre van szükség s ezért nem vártam meg a kulcsot, hanem hirtelen bebújtam a lyukon át az üzletbe, utánam pedig a járőrtársam a lámpával. Két csukaszürkébe öltözött katonai állott előttünk, kiknek egyikében Blága Juon községi rendőrt ismertük fel! Az ő jobb kezefele hiányzott! A sértetlen katonát gyorsan megbilincseztük s ezután néztem, hogy mit csinálhatnék Blágával, aki nek a karjából úgy folyt a vér, mint a csatornából az esővíz. Tekintetem egy félig töltött sós zsákra esett. Megfogtam Blága Juont és a csonka jobbkarját belenyomtam a zsák sóba, az ajtófélfán csüngő ostorszíjakból pedig egyet kiszakítottam és karját a könyöknél erősen átkötöttem. El is állott a vérezése, de fájdalmában még jobban üvöltött.

Mi, járőrtársammal együtt sajnálkozva, tehetetlenül néztük hol az ordító nagy, derék oláh honvédet, hol a járőrtársam kezében tartott levágott véres kézfejet. Türelmetlenül vártuk az időt, midőn a rendőr a tulajdonossal együtt visszatér és kiszabadulunk a borzasztó kínokat szenvedő, állandóan örvöngő, fogait vicsorgató sérült tétessel a kényelmetlen helyzetből.

A megbilineselt katonát járőrtársammal beküldtem az őrsre, én pedig Blága Juonnal az orvoshoz siettem. Velem jött Onuc is, aki a kezében hozta a levágott kezét. Míg az orvos felkelt és ajtót nyitott, Blága Juon ordítására a szomszédos házak lakói is felébredtek és izgatottan dugták ki borzas fejüket az ablakokon. Hangosan érdeklődtek egymástól, hogy „mi történhetett?”.

Az orvos ápolás alá vette a sérült Blága Juont. Fertőtlenítette, majd bekötözte a sebet. De a levágott kézfejet már nem illeszthette vissza. A hathatós vérzéscsillapításért az orvos megdicsért bennünket, szerinte feltétlenül elvérzett volna, ha nem nyomjuk a sóba a csonka kezét, míg így sikerült Blága Juont az életnek megmenteni, de azonnal be kellett kísérni a szatmárnémeti honvédesapatkórházba.

A nyomozás folyamán azután teljesen tisztáztuk a három falbontás ügyét. Megtaláltuk a sok bűnjelet is, részben a tetteseknél, részben az orgazdáknál. Az elfogott sértetlen honvéd is színyerváraljai ember volt, Lang járásörmester azonnal felismerte.

Bálint tőrm. felv.

Blága Juont 4 évi, sértetlen társát pedig 5 évi börtönrre ítélték.

Az üzletház kereskedőinek erkölcsi felfogására jellemző, hogy a bűnjelek legnagyobb részét náluk találtuk meg. Ők vették meg Blága Juontól hitsorsosaik ellopott tárgyait. Már az első betörés után tudták, hogy kik a tettesek, de mert hasznuk volt belőle, sem a károsult üzlettársaiknak, sem a csendőrségnek nem szóltak egy szót sem. Az ügyészség fogházában gondolkozhattak azután a kereskedői becsületről és az orgazdaság következményeiről.

Portyázás.

Egyik varjú nem vágja ki a másiknak a szemét, pedig a varjú nem éppen a legnemesebb madár, sőt inkább komor, kellemetlen gondolatokat ébresztő fekete ördögfigura. Aztán a sakálok sem falják fel egymást, pedig ezek már igazán kísértetiesen falánk, ocsmány állatok. Általában legritkább az állatvilágban, hogy az egyfajtához tartozók pusztítsák egymást.

Csak az ember ilyen. Láttunk már testvéreket örökségért marakodni egészen a revolverig és az arzenig. A csendőrség is család. Ugyanazt a ruhát hordjuk, szomszédos az ágyunk, közös az asztal, közősek a feladatok, a veszedelmek, közősek az örömek és gondok. Mégis sokszor összemarakszunk egymással, néha még a közös, mocsóktalan, szent célokra hivatott fegyvert is nekifordítjuk a bajtársnak. Nagyon ritkán, de egyszer-egyszer mégis, mint ahogy mostanában történt az egyik messzi hegyek közötti őrsön. Egyik csendőr belelőtt a másikba. Tűltett a varjún, meg a sakálon, tűltett sok más szörnyű bűntetten, mert testvért terített le. Az ok: ..., mi is lehetne más az ok: alkohol.

Ahol egy csendőr elbukik, majdnem mindig megszűröl lehet érezni az alkoholszagot, pedig megmondja az utasításunk, megmondja a számtalan írott és szóbeli oktató parancs, figyelmeztetés, intés, felvilágosítás, hogy mi az alkohol, de megmondják ezt a másokon szerzett szomorú tapasztalatok is. Mind-ezeket céltalan itt ismételni.

Mégis van csendőr, aki iszik. Tudja, mivel játszik, mégis iszik. Becsukják, leminősítik, pokollá züllik a családi élete, eladósodik, idegen emberek szánakozó útlalattal néznek rá, tönkremegy az egészsége, mégis iszik. Tudja, hogy el fog pusztulni, de iszik. Minden másról lemond az ital kedvéért, azaz hogy mégsem mindenről.

A csendőrmivoltáról már nem akar lemondani. Józan állapotban megtanulja a paragrafusokat, részt-

vesz a szemlén, leül a terített asztalhoz, bezsebeli a csendőrségnek járó tiszteletet, erről nem hajlandó lemondani. Amikor nem részeg, szerinte ő is éppen olyan csendőr, mint a többi, ő is elő akar lépni, dicsekedni, kitüntetést akar, elvárja az emberektől, hogy megsüvegeljék és igényt tart az előjárók jóindulatára. Tekintélytiszteletet követel a fiatalabbaktól, akik tegnap a pálinka szagától nem bírtak aludni. A család hadd pusztuljon, a gyermekek széledjenek szerte a szélrőzsa minden irányába, vigye manó a régi kredencet, szőnyeget, zsebórát, a feleség aranyláncát, minek ez a sok holmi, ha nem cseppfolyós? Pusztuljon minden, csak az italt ontsa a föld gazdagon és a tollaskalap maradjon a fejtetőn, mert ez a tollaskalap véd és takar. Biztosítja a terített asztalt, fűtött szobát, a meleg csizmát és minden hónapban pontosan elhozza azt az összeget, ami nélkül bort, pálinkát a kocsmában nem adnának.

A tollaskalap azonban nem lehet a bortenger viharában hajótöröttek mentőöve. Legyen annyi becsület a bortengerészekben, hogy levetik a csendőrkalapot és micisapkát tesznek a fejükbe. Azzal aztán csinálhatnak, amit akarnak. Lehatják magukat a sárga földig, csak legyen, aki a garast szállítja hozzá.

Bejött az örsre egy vasutas kölcsönért. Azt monddta, hogy utaztában elfogyott a pénze s azért fordul a csendőrökhöz, mert neki is van két csendőrbátyja. Kisült aztán, hogy nem vasutas, hanem lopott igazolvánnyal utazott, rovott előéletű, de az igaz, hogy két bátyja csendőr. Mindkettő megbecsült tagja a testületnek, szép beosztásban. Néhány futólagos adat máris azt mutatja, hogy minden lehető megtettek a züllésbe indult testvér megmentésére, anyagi támogatástól a pofonig.

De megteszi-e ezt mindenki más is? Kényes, nehéz úgy a rokonság kérdése. Ahány ember, annyiféleképpen fogja fel. Egyik rászenteli az egész életét, hogy magához emelje letről a többi, a másik él önmagának közömbösen s a két véglet között hosszú skálát találunk. Van, aki röstelli az esett rokont, letagadja, eltitkolja s ha nem tartana a büntetőtörvénytől, leszúrná, csak szabaduljon az árnyékától is.

Többségben vannak az utóbbiak, legalább is enyhébb értelemben. Előfordul, hogy a családban nyolc gyermek van, a nyolcból kettő kiválik, azokból hivatalnok, csendőr lesz, a többi tovább kapálja a kukoricát. Nagyon gyakori eset, hogy a felvergődött testvér aztán meg sem ismeri többé a kapását, még azt is tagadná, hogy egy anya szülte őket. Hallatlan igazságtalanságok és embertelenségek történnek ezen a téren. Olyan merev, gyűlölködő osztályokra tud egy család tagozódni, hogy hideg leli tőle a józanészű embert. Igen nagy baj ez, mert a közfelfogás gyökere a családban van. Tessék rendet, tisztességet, emberségességet, testvériséget teremteni előbb a családban, akkor megszületik magától a társadalmi összefogás is. Ismerünk csendőrt, aki szégyell a városon végigmenni a kendős anyjával. Ez a leghitványabb erkölcsi gyávaság nem is olyan ritka, mint sokan gondolnák, inkább gyakori.

Ideje már, hogy kimásszunk ebből az ocsmány úrhatnamságból. Ideje, hogy végre apa és fiú, testvér és testvér újra összetalálkozzék akkor is, ha az

egyiken vasalt nadrág, a másikon csizma van. Még akkor is, ha a kalapos-bundás feleségnek nem tetszik a dolog. A nemzet családokból áll s ha a családok szétesnek, meggyengül a nemzet is. Ma pedig igazán a legfőbb ideje, hogy ne gyengüljünk, hanem erősödjünk.

A nagy író alkotásai előtt meghajlunk, de nem hisszük el egyik utóbbi elbeszélése meséjét, amelyben a csendőrrjárőr maga figyelmezteti az orvhalászt, hogy jön a jószádgigazgató, célszerű tehát „elpucolni”. Vagy ha tényleg megtörtént, akkor ezt a járőrt egyszerűen fel kellett volna jelenteni, de nem irodalmi csemegét csinálni belőle az egyik újság karácsonyi számában. Az író láthatóan szentesíti a járőr eljárását s az olvasók tekintélyes tömegében kelti azt az érzést, hogy íme, ni, az orvhalászat államilag védett valami és a járőrben, íme, több a „betyárbeccsület”, mint a csendőrbecsület, a hivatásérzet, az eskü és minden más. Így kell, hogy legyen, mert az orvhalász, az író beállítása szerint leszerelt csendőr, nőülés miatt hagyott itt bennünket, aztán napszámos lett, majd meg orvhalász. Néhány évet mindenestre itt töltött nálunk, de a beszédén nem ez látszik. Sőt! Napszámosnak is erősen napszámos.

Nem egyszer megírtuk mi már, hogy az íróink nem ismerik a magyar csendőrt. Fogalmuk sincs róla. Azt is megírtuk, hogy ezen részben nem is csodálkozunk, mert nem mozognak köztünk. De akkor minek nyúlunk hozzájuk? Ők még mindig a pandúrt látják a csendőrben: hatalmas bajusz, még hatalmasabb marok, okveillenül valamilyen tájszólásban mennydörgő paraszti hang, meg hát a szurony és kész a csendőr. A rádióban is mostanában hallottunk ilyen csendőrhangoztatást mennydörögni, nevetnünk kellett rajta, mert mi mást tehettünk volna?

Súlyos tévedése nem egy írónknak, hogy a mánapság annyira felkarolt népiességet kizárólag abban látják, ha mindent visszalöknek Mária Terézia korába. Nem veszik észre, hogy a falu legegyszerűbb emberének a beszédmódja, tájékozottsága, világszemlélete is megváltozott, alkalmazkodott a haladó korhoz és túlságosan nem veszik észre, hogy például hol tart már a mai csendőrség a pandúrkor-szaktól? Azt hiszik talán az írók, hogy ezzel mentik meg a népi elemet, a hazát? Minek tanulunk hát akkor Nyugateurópánál nem alacsonyabb színvonalon nyomozástudományokat, miért igyekszünk minden idegszálunkkal és agysejtünkkel, értelmünkkel, szellemi, modorbeli csiszoltságunkkal a mai társadalmi berendezkedéshez és problémákhoz felemelkedni és alkalmazkodni, ha aztán jönnek az írók és egyszerűen kimondják az ítéletet, hogy a magyar falu pedig egyszerűen megállt 1750-nél s ha éppen berzenkedik, hát majd a csendőr-örmeister „rendet csinál”?!

Ideje lenne már a népies irodalmunkban is rendet „csinálni”, még pedig annál nagyobb, minél jobban hisznek maguk az írók az irodalomnak a nemzet életére gyakorolt hatásában.

Ki tudja?

Melyek voltak a legtöbb áldozatot követelt földrendések?

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételten közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a feltevést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következett. Milyenekkel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázni kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimonodtan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben feleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikkeket Dr. Putnoky István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Folytatás.)

Mérgezések fémhigannyal és higany gőzzel.

1. Az egyik gyárban ebéd után a durvaságáról híres előmunkás rosszul lett, erős görcsei támadtak, hányt, hasmenése támadt, úgyhogy sürgősen kórházba kellett szállítani, ahol néhány nap múlva meghalt. Az evőeszközében maradt babfőzelék maradványait átvizsgálva megállapították, hogy abban fémhigany maradványai találhatók. A durva előmunkást egyik társa mérgezte meg bosszúból oly módon, hogy óvatlan pillanatban ételébe fémhiganyt kevert.

2. Egy szűk szobában lakott N. P. különváltan élő asszony csecsemőjével. A gyermek megbetegedett, lázas lett s az anya lázmérés után, amint a lázmérő higanyszálát le akarta rázni, véletlenül a gyermek bölesőjének széléhez ütötte. A lázmérő eltörtött, a higanycseppek a bölesőbe és a pólyába hullottak. A csecsemő állapota néhány nap múlva zuhanásszerűen rosszabodott s az orvos higanymérgezést állapított meg, mely a szétszóródott higanygöbök párolgásának volt a következménye.

3. L. faluban az egyik legény vérbajt kapott. Vándor cigányasszony 10 P-ért vállalkozott arra, hogy a legényt egyszeri kezeléssel bajából teljesen gyógyítja. A legény egész testét fémhigannyal dörzsölte be, majd vastag takaróba burkolva izzasztani kezdte. A beteg 48 órán belül meghalt, mert a higany a bőrön keresztül nagy mennyiségben felszívódva, elvégezte romboló munkáját.

4. X. községben K. M. hajadon más állapotba került. A falu javasasszonya azt ajánlotta, hogy

higanybeöntést végezzenek a méhbe. A leány elvetélt ugyan, de utána néhány napra ő maga is elpusztult.

5. S. községben egy tuberkulotikus nő betegségének gyógyítása céljából a meleg tűzhely vaslapjára fémhiganyt öntött és annak gőzét magába szívta. Higanymérgezésben kiszenvedett.

Mérgezések, balesetek, öngyilkosságok szublimáttal.

(Az eseteket dr. Friedli Rezső egyetemi m.-tanár úr, a Kir. Birósági Vegyészeti Intézet igazgatójának vizsgálataiból közöljük az igazgató úr Ömlétségének előzetes engedélye alapján.)

1. Egy fővárosi altiszt a keresetét mindig elitta és családjával nem törődött. Az asszony panaszt tett férje hivatali főnökénél, ki az iszákos embert megdorgálta. Ezen az altiszt annyira elkeseredett, hogy ismét inni kezdett és bevett valamit, úgyhogy reggel a felesége haldokolva találta ágyában. A szervekben a sok szeszen kívül, 500 g.-nyi vegyes szervben 1.16 g. szublimátnak megfelelő mennyiségű higanygyököt találtak.

2. Egy leánynak gyermeke született. A csecsemőnek a bába a természetes atya kívánságára hydrargyrum oxycyanatum-oldatot adott be, melytől a gyermek azonnal meghalt. Vizsgálatra csak a csecsemő vánkósának 25 g.-nyi hányadékos darabját küldték be, melyen 1.2 mg. fémes higanynak megfelelő higanygyököt találtak.

3. Egy 38 éves nő havivérzés okozta görcsös fájdalmakban szenvedett. Fájdalmait csillapítására „Veramon” tablettákat szokott szedni. Egy alkalommal tévedésből Veramon tablettá helyett hydrargyrum oxycyanatum tablettát vett be és anélkül, hogy e tévedésre rájöttek volna, harmadnapra meghalt. 500 g.-nyi belső szervben 0.8 m. fémes higanynak megfelelő higanygyököt találtak.

4. K. R. falusi hajadon megesett és egy szülésznő lakásán elvetélt. A vetélést követő három nap múlva magas láza lett, úgyhogy a szülésznő orvost hívott, ki a beteget kórházba szállíttatta, ahol az másnapra meghalt. Halálát szublimátmérgezés okozta, mellyel az abortust végezték.

5. K. N.-né szakácsnő haragosának ételébe fémes-higanyt kevert, melytől az állítólag hányást és hasmenést kapott. A beküldött és beszáradt spenót-főzelékben 0.1732 g.-nyi fémes-higanyt találtak.

6. Cs. E. erdőkerülő, ki P. I. ny. gazdatiszt segítségével együtt élt, az öreg gazdatisztet egy látogatása alkalmával rumos teával kínálta meg, de a teának oly undorító íze volt, hogy azt az kiköpte és a maradványt a járásbírósnak feljelentés kíséretében beszolgáltatta. A tea-főzet 100 cm-enként 117 mg. szublimátot tartalmazott.

7. K. E. 27 éves hajadon életunt volt. Hirtelen megbetegedett és a kihívott orvosnak nem árulta el, hogy szublimát-oldatot ivott. Az orvos súlyos gynomérgezésre gondolt és a beteget szeptember 26-án a budapesti Rókus-kórházba szállíttatta, ahol az október október 2-án meghalt. Az öngyilkosságra csak a vegyvizsgálat derítette fényt. Az elhalt szerveibe aránylag csak minimális higany-gyököt találtak, mely körülmény érthető, hiszen a beteg a mérget megivása után még 7 napig élt és így a bevett higany a szervezetéből távozott.

8. T. A.-né 35 éves napszámosné kórházba szállítása utáni másodnapon meghalt. A vizsgálat (boncolás) higany-vegyület okozta mérgezésre utaló elváltozásokat talált. Az elhúnytának 330 g.-nyi vegyes belső szerveiben 1.1 mg. fémes higanynak megfelelő higany-gyököt találtak.

9. Cs. S. 20 éves fiatalember állítólag higany-kúra használatával kapcsolatban gondatlanság áldozata lett. Zsigereinek 500 g.-nyi részletében 4.1 mg. fémes-higanynak megfelelő higany-gyököt találtak.

10. Egy 20 éves asszony terhességének megszakítása céljából, méhébe szublimát-oldatot fecskendezett. A beküldött vizsgálati tárgyak közül a gyomor, belek és tartalmuk higany-gyök mentesek voltak, míg a 280 g.-nyi zsiger-részletben 0.3 mg. fémes higanynak megfelelő higany-gyököt találtak.

11. Egy szegedkörnyéki lakos öngyilkossági szándékból szublimát-oldatot ivott. A 100 g.-nyi gyomor és bél részletében 8.2 mg., 270 g.-nyi zsiger-részletben pedig 8.6 mg.-nyi szublimátnak megfelelő higany-gyököt találtak.

Hasonlóképpen szublimát-oldattal követett el öngyilkosságot egy másik egyén is, kinek 1000 g.-nyi vegyes hullarészében 120.5 mg.-nyi szublimátnak megfelelő higany-gyök volt.

12. Egy férfi, ki lueses (vérbajos) alapon fejlődött mellhártyagyulladásban szenvedett, meghalt. A boncoló orvosok maróhatású fémsó okozta mérgezésnek megfelelő elváltozásokat észleltek. Az elhúnyt 450 g.-nyi gyomor- és bélrészletében fémes higanynak megfelelő higany-gyök volt. Szilvalekvárba kevert szublimát-oldattal is megkíséreltek mérgezni. A lekvár-mintában 1.2%-nyi szublimát volt.

13. I. I.-nét szüléssel kórházba szállították, mert műtői beavatkozásra volt szükség. Nevezett a szülésen szerencsésen átesett, de gátrepedést kapott. A sebet összevarrták és azt külsőleg 0.5%-os szublimát-oldattal mosták. A műtét után erős rosszullét jelentkezett és a beteg a műtétől számított második napon higanymérgezés tünetei közt meghalt. A beküldött hullarészek közül 1000 g.-nyi gyomor- és tartalmában 0.30 mg., 1000 g.-nyi zsigerében pedig 0.10 mg.-nyi fémes higanyt mértek.

14. Egy falusi baba szüléshez készült és fertőtlenítés céljára egy pohárba szublimát-oldatot készített. Közben ki kellett valamiért mennie a szobából, amelyben két kis gyermeke is tartózkodott. Távozása előtt a szublimát-oldattal telt poharat a szekrény tetejére helyezte. Távolléte alatt a két kis gyermeke fölállt a székre, a szublimát-oldatos poharat a szekrényről levették és annak tartalmából mindketten pár kortyot ittak. Pár perc elteltével a szobába lépő édesanyjuk észrevette, hogy a gyermekek hánynak és faggatásra bevallották tettüket. A gyermekeket azonnal kórházba szállították, az egyiket sikerült az életnek megmenteni, de a másik kisenvedett.

15. K. E. 20 éves tanulóleány a húgát kezelő házi orvossal szorosabb viszonyba került. Amidőn e viszonynak következményei jelentkeztek, a lány sürgette barátját, hogy vegye el feleségül. Az orvos e kérést kereken visszautasította. Elfölötti elkeseredésében a lány szublimát-oldatot ivott és súlyos mérgezési tünetek közt kórházba szállították. Dacára a leg gondosabb ápolásnak, a beszállításától számított ötödik napon meghalt.

16. Az egyik budapesti szállodában lévő szobájában K. M. 36 éves varrónőt reggel holtan találták. Az éjjeli szekrényen orvosságos üvegben 50 kcm.-nyi fehér üledékes folyadék volt. E mérreg-maradvány 0.1%-os szublimát-oldatból állott.

17. Özv. Cs. A.-né gyógyíthatatlan betegségben szenvedő asszony alkoholistává lett és állandóan öngyilkossági tervekkel foglalkozott. Május hó 30-án lakásán holtan találták. A hullarészekben 458 mg.-nyi mercurichloridnak megfelelő higany-gyököt találtak.

18. R. E. 19 éves takarítónő régebben lúgkő-oldattal öngyilkossági kísérletet követett el. A lúgkő-oldat okozta felmaródás oly nagy mértékű nyelőső-szűkületet eredményezett, hogy a hasfalán keresztül mesterségesen táplálkozhatott csak. Ez állapotán annyira elkeseredett, hogy ismét öngyilkosságra határozta el magát. Az egyesített hullarészeiben 68.9 mg.-nyi szublimátnak megfelelő higany-gyök volt. Az öngyilkosságot sörben oldott szublimát-oldattal követte el.

19. K. M. falusi gazdálkodó bőrkiütéseit — melyek egész testét elborították — egy vándorló kuruzsló vörös porral dörzsölte be. A gazdálkodó, néhány nap mulva higanymérgezésben megbetegedett és csak hosszas kórházi ápolással sikerült megmenteni.

20. L. I. fiatal lány szeplős arcborít egy drogériából vásárolt arckrémmel kezelte. Néhány napi használat után fájdalmas kiütések lepték el az egész arcát és általános rosszullétről panaszkodott. A vizsgálat megállapította, hogy a kenőcs nagyobb mennyiségű ammoniás higanychloridot (hydrargyrum bichloratum amminiatumot) tartalmazott.

(Folytatjuk.)

Gyulai emlék.

*Itt állok az ódon gyulai várrom
Multat mesélő bástyafokán,
Hol magyar hegyek ormaít látom,
Arra ring álom-gondolám...*

*Hegyek szomorú sziluettje
Integet felém epedve, várón —
Valami erős hittel őket nézem...
És könny surran át szempillámon.*

*Marót-hegyein fenyvesek közt
Fátylas szemek, doboló szívek
Úgy érzem ide sóhajtanak,
Hol búza ring s kalász zizeg...*

*Úgy érzem: együtt ölelkezünk
Egy örök diadalmas nászban,
Alföld s Erdély találkozik
Ez új, szent honfoglalásban...*

*Úgy érzem, hogy menetelnek
Egymás felé: kalász s erdő
S egyszer ismét himnuszolnak,
Szerelmesen egybe folynak...
S leszen: új, ezer-esztendő!*

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

Ha az nem történt volna...

(1939 augusztus 1-i pályázatunkból.)

I.

Viszontagságos nyomonüldözés.

1938. év április havában a bugyi-i őrön voltam. Az őrön ötven voltunk. A hónap vége felé egyik napon 4 órakor őrparancsnokom egy két főből álló járőrt vezényelt ki az I. számú őrjárat leportyázására, 9 órakor pedig őrparancsnokommal utánportyázni indultunk. Az őrön csak az őrparancsnok-helyettes maradt odahaza.

14 órakor az egyik tereptárgynál a járőrt utólértük. A járőrvezető jelentette, hogy egy birkalpást — ami azon éjjel történt — panaszoltak nekik és abban nyomoznak. Kis pihenő után a kérdéses tereptárgytól bevonultunk, mert a portyázást nem folytathattuk.

Pár perccel 20 óra előtt Bede Pál bugyi-i lakos jött az őrre és azt adta elő, hogy aznap a reggeli órákban feleségével Kiskunlacházára ment az ott lakó testvéréhez látogatába. Csak 19 órakor jöttek vissza lakásukra. Mikor elmentek, lakásukon az alkalmazásában levő Kiss János gazdasági cseléd maradt, aki már régebb idő óta nála van és akit megbízható embernek ismert. Mikor elment, Kissnek azt a parancsot adta, hogy a reggeli munkája elvégzése után menjen ki a községhez 5–6 kilométerre levő földjére szántani.

Mikor hazajöttek, a lovak és a koei — rajta az ekével — odahaza volt, de Kiss nem. Mivel a lakás ajtaja ugyanúgy, mint ahogy ők hagyták, bezárva volt s mivel estefelé volt az idő és a jószág körül sok munkájuk volt, nem keresték, hogy Kiss hova ment és hogy nincs-e valami változás a tanya. 19 óra után a szomszédságában lakó Nagy József ment hozzá és 30 pengőt kért kölcsön pár napra. Bement a szobába, hogy a szekrényben elhelyezve volt 220 pengőből Nagynak kihozzon 30 pengőt, de a pénzt nem találta a helyén. Láta, hogy a szekrényben minden össze van forgatva, tehát ott valaki járt s a pénzt ellopta. Az a gyanúja, hogy a pénzt a cselédje, Kiss lopta el és azzal hazament Dunavescén lakó szüleire.

A sértett lakásán megállapítottuk, hogy a tettes a padláson keresztül ment be a szobába és ugyanazon az úton távozott. Mivel minden jel arra mutatott, hogy a tettes csakis Kiss lehet, sértettől érdeklődni kezdtünk gyanúsított magánélete után, de különösen az után, hogy kikkel tartott összeköttetést. Amíg sértettel beszélgettünk, a szomszédságban lakó egyik kislány jött hozzájuk tejért, aki elmondotta, hogy ő látta Kiss cselédet a délutáni órákban, amikor a libákkal volt kint a község szélén. Kiss Délegyháza felé ment és igen sietett.

Ezeket hallva, bementünk a laktanyába és kerékpárjainkat felszerelve, elindultunk a délegyházi vasútállomás felé, hogy megtudjuk, gyanúsított nem utazott-e el. Útközben gyanúsított volt munkaadójával, Simon Mihállyal találkoztunk, akitől gyanúsított iránt érdeklődtünk. Megtudtuk, hogy gyanúsítottnak Dunakisvarsányon van egy nő ismerőse, akit feleségül akar venni. Nevét Simon gazda nem tudta. Tőle elkészönve, folytattuk utunkat a délegyházi vasútállomásra, ahol megtudtuk,

hogy gyanúsított Kunszentmiklósról akart utazni, de a vonatot lekészte. Gyanúsított később megint visszament az állomásra és a Budapest felé menő vonat után érdeklődött, de mert az csak 1½ óra múlva indult volna, az állomásról ismét elment. A jegykiadó vasutasnak gyanús volt, hogy gyanúsítottnak mindegy lett volna akár Budapestre, akár Kunszentmiklósról menni, azért, mikor gyanúsított az állomásról elment, megfigyelte, merre megy, de amikor látta, hogy az állomáshoz 4–500 méter távolságra levő fűszerüzletbe bemegy és mikor onnan kijött, újra az állomás felé tartott, nem figyelte tovább és így nem tudja, hogy az hová ment.

Az állomásról mi is a fűszerüzletbe mentünk. Itt csak a tulajdonos feleségét találtuk, aki egész nap távol volt az üzlettől és így nem látta a gyanúsítottat.

Ezek után Dunakisvarsány felé vettük az utat. Mikor kb. 2–3 kilométerre haladtunk, észre vettem, hogy egyik kesztyűmet — amit kezembe fogva vittem —, elvesztettem. Jelentettem a járőrvezetőmnek. Visszamentünk s a kesztyűt közvetlen az üzlet közelében, hol előzőleg jártunk, meg is találtam. Már éppen kerékpárra akartunk szállni, amikor az üzletes fia jött hozzánk és panaszkodott, hogy út közben a kerékpár kerék gumija kilyukadt és így nem tudott elmenni Kiskunlacházára. Járőrvezetőm kérdésére elmondta, hogy a délutáni órákban gyanúsított járt az üzletükben, ott kenyeret és szalámit vásárolt. Azzal ment el, hogy az állomásra megy, azonban kevés idő múlva egy dunakisvarsányi nővel visszament az üzletbe, ott a nő bevásárolt, majd együtt távoztak el Dunakisvarsány felé. Úgy gyanúsított, mint a nő az üzletben aprópénzzel fizettek. A nő özv. K. K. dunakisvarsányi lakos lánya.

Ekkor már biztosra vettük, hogy a tettes a kezünkben van s ezért örömmel kerekeztünk Dunakisvarsány felé. Odaérve, a soros kisbirtót felkeltettük és özv. K. lakására mentünk, azonban a leg nagyobb csodálkozásunkra, gyanúsítottat nem találtuk ott. K. előadta, hogy gyanúsított még alkonyat előtt elment azzal, hogy gazdájához megy Bugyira. Vele nem tudatta, hogy hol járt, ők azt gondolták, hogy csak hozzájuk ment. Gyanúsított azt mondotta, hogy május 1-vel eljön gazdájától és elmegy Fehér megyébe hónaposnak. K.-tól elkészöntünk és mivel már éjfél után volt az idő, úgy határoztunk, hogy visszamegyünk a községhezához és ott a pihenőszobán ¼ óráig pihenőt tartunk és azután folytatjuk a nyomozást. Az egyik utcába való beforduláskor egy embert láttunk felénk közeledni, azonban éppen ekkor kellett megállanunk, mert járőrvezetőmnek a kerékpárlánca leesett. Amíg a kerékpárral vesződtünk, az ember az egyik nyitott kapun bement az udvarra és a kaput maga után becsukva, eltűnt. Azt gondoltuk, hogy az illető, mivel oly biztosan ment be az udvarra, odavaló és így nem is vettük figyelembe. Pedig az illető nem más, mint a mi keresett emberünk volt.

A pihenő letelte után ismét K. lakására mentünk, hogy gyanúsítottat nem találjuk-e ott. Azután a kocsmákat és üzleteket jártuk sorba eredménytelenül, legutolsónak a Hangya Szövetkezetet hagytuk. Itt megtudtuk, hogy gyanúsított előző napon az esteli órákban járt az üzletben és 1 darab inget és több ennivalót vásárolt és 100 pengőssel fizetett.

Az üzletvezető, aki személyesen ismerte gyanúsítottat, nem vette figyelembe, hogy gyanúsítottnál olyan nagy pénz van, mert tudta, hogy gyanúsított hosszabb idő óta mint gazdasági cseléd szolgál és már máskor is előfordult, hogy gyanúsított az üzletben 100 pengőssel fizetett. Azt azonban megkérdezte tőle, hogy talán otthagyta helyét és munkát keres, mire az azt válaszolta, hogy nem, hanem Pestről jön és K.-éknál volt bent. Ő — az üzletvezető — ezt elhitte s így nem is figyelte, hogy gyanúsított merre ment tovább. Emlékezete szerint gyanúsított 7—8 pengő értékben vásárolt az üzletben.

Az üzletből kijöttünk és azon tanakodtunk, hogy mely irányba menjünk, mert gyanúsított vagy Budapestre, vagy Dunavacsára ment. Úgy határoztunk, hogy az utóbbi helyre megyünk. Már indulni is akartunk, mikor valaki megszólította járőrvezetőmet. Ismerős bugyi-i ember volt, aki Dunaharasztiából jött. Azért szólt, mert azt gondolta, hogy hazafelé megyünk s legalább eljön velünk. Járőrvezetőm azonban röviden tudomására adta, hogy mi nem haza megyünk. Azt mondta az ismerős, hogy már második esetben jár így ma, hogy ismerősökkel találkozik, de mindkét esetben egyedül kell tovább mennie. Taksonyban is betért az egyik vendéglőbe, ott Kissel találkozott, akit hívott haza Bugyira, de az azt felelte, hogy már nem megy vissza Bede sörtetthez, mert kitelt az ideje és Fehér megyébe van leszerződve hónaposnak, hová május 1-vel fog menni. Most már negyedik embertől hallottunk Kissről és már a méreg evett, hogy még mindig csak halljuk, de nem látjuk őt. Megkérdeztük a vendéglőt, ahol Kissel találkozott és a leggyorsabb ütemben elkeresztünk Taksony községbe. A kérdéses vendéglőbe azonban mégis későn érkezünk, mert gyanúsított reggel 5 órakor tovább ment onnan, mi pedig 9 órakor voltunk ott, tehát gyanúsított éppen 4 órával azelőtt ment el, ami bizony elég nagy idő ahhoz, hogy egy bűnös ember egérutat nyerjen üldözői elől. A vendéglőstől megtudtuk, hogy gyanúsított éjjel 2 órakor ment a vendéglőbe, ott is aludt. Neki azt mondotta, hogy Budapestre megy s hogy munkaadójához nem jön vissza, mert ott fog munkát keresni és dolgozni.

Most bár semmi reményünk nem volt, hogy gyanúsítottat utólérjük, azért úgy határoztunk, hogy előbb gyanúsított Dunavacsán lakó szüleit keressük fel. Félőrai pedálozás után egy iparos kinézésű ember ért utól, aki szintén kerékpárral volt. Beszéd közben elmondta, hogy Kiskunlacházán lakik és Budapestről jön. Járőrvezetőm érdeklődött tőle, hogy nem látott-e egy munkás kinézésű embert Pest felé menni, akivel kb. Soroksár közelében kellett találkoznia? Azt a választ kaptuk, hogy találkozott két munkásemberrel, egyik 24—26, a másik 47—50 éves lehetett, de ezekkel Dunaharaszti község kijáratánál találkozott. Mivel neki nem volt gyufája, kért tőlük, hogy cigarettára gyujtsanak. Kérdezte őket, hogy hova mennek, mire azok azt felelték, hogy Budapestre. A fiatalabbat látásból ismeri, bugyi-i lakos, ő többször meg szokott Bugyin fordulni és látta már ott nevezettet, úgy emlékszik, hogy Bede gazdánál.

Visszafordulva, Dunaharaszti községbe mentünk. Itt megállapítottuk, hogy gyanúsított utitár-

sával az egyik üzletbe — kint a község szélén — dohányt és gyufát vásárolt, majd az üzlet előtt egy Budapest felé haladó tehergépkocsira felszálltak. Ez kb. 11 órakor volt, egy órával azelőtt, hogy mi odaértünk. Járőrvezetőm úgy határozott, hogy elmegyünk Soroksár községbe, mert erős a gyanúja, hogy gyanúsított nem fog bemenni Budapestre, hanem Soroksáron leszáll és vonatra ülve, elmegy Kunszentmiklóstra, onnan pedig Dunavacsára, szüleihez. Tovább mentünk tehát Soroksár felé. Dunaharaszti községtől kb. egy km.-re egy tehergépkocsit találtunk az útszélen, melynek az egyik hátsókerék gumija kipukkadt. Megálltunk, megkérdeztük, hogy nem hoztak-e Dunaharasztiától két embert? Legnagyobb örömünkre a vezető közölte velünk, hogy ő vett fel kocsijára két embert, de mert ő nem tudott tovább menni, a fiatalabb visszament Dunaharaszti felé azzal, hogy villamossal fog tovább utazni, míg társa folytatta útját Budapest felé. Visszafordultunk ismét. A dunaharaszti Hév. állomásra mentünk, hol sikerült megállapítani, hogy gyanúsított járt ott, azonban mivel már a villamos elment, nem utazott el. Innen a közelben levő vendéglőbe mentünk, ahol a legnagyobb örömünkre megtaláltuk gyanúsítottat, az egyik asztal mellett. Paprikáscsirkét ebédelt. Úgy el volt foglalva azzal, hogy észre sem vett bennünket, csak mikor járőrvezetőm rá szólt. A kést persze kiejtette kezéből.

Gyanúsítottat a lopott pénzzel elszámoltattuk, a még nála lévő 187 P 64 fillért őrizetbe vettük, majd visszakisértük Bugyi községbe, hol a pénzt Bede sértettnek átadtuk s mivel az a feljelentést visszavonta és gyanúsítottal megegyezett, hogy az általa elköltött pénz ledolgozza, gyanúsított ellen feljelentést nem tettünk.

Járőrvezetőm kérdésére gyanúsított elmondotta többek között, hogy Dunakisvársányban ő volt, aki a nyitott kapun bement, amikor járőrvezetőmnek a kerékpárlánca leesett. Ő a kaput azért csukta be, hogy mi azt gondoljuk: ő a házhoz való. Minket figyelt, hogy hova megyünk és amikor látta, hogy a községhez megyünk be, abban a tudatban, hogy mi dunaharasztiak vagyunk — Dunavarsányt ugyanis ez az örs portyázza — ment át Taksony községbe. Arra nem is gondolt, hogy mi őt keressük. Arra a kérdésre, hogy akkor miért bujt el, mikor látta, hogy megyünk, nem tudott válaszolni.

Néhány véletlen ebben az esetben:

Ha a szomszéd kislánya nem jött volna tejért éppen akkor, mikor mi ott voltunk, nem lett volna semmi irány a nyomozás elindítására. Ha gyanúsított nem kési el a vonatot, talán sose találunk rá. Aminthogy az eset után két héttel régi gazdájánál elkövetett újabb lopás óta se találjuk... De ha járőrvezetőm kerékpárlánca le nem esik, mikor Dunakisvársány községben gyanúsított velünk szembe jött, és ha nem lett volna az a kapu — amelyiken gyanúsított bement — nyitva, akkor gyanúsítottal találkozunk és sok fáradságtól lettünk volna mentesek. Tovább nem is részletezem, mindenki megtalálja azokat és nem hiszem, hogy sokan volnának bajtársaim között, akiknek hasonló véletlenek ne jöttek volna segítségül — vagy akadályul.

Csetneki Antal csendőr (Jóka).

(Folytatjuk.)

EMLÉKEZZÜNK!

Köntös Sándor dékánfalvai őrsbeli csendőr Bukovinában, Lucsina mellett az oroszokkal 1915 január 15-én vívott harcban eltűnt.

Nagy Vendel 2. oszt. őrmester, a kackói őrs parancsnoka, 1917 január 21-én, Csatány határában, **Billinger József** népfelkelővel együtt járőrszolgálat közben a Szamosba fulladt.

Boros Gábor guraapilori őrsbeli csendőr, a Lunka Berhina-havason katonaszökevényekkel vívott tüzharcban, 1915 január 23-án elesett.

Pintér Gusztáv vasvári őrsbeli csendőrt 1903 január 24-én, a Rába hídján egy vonat szolgálat közben elgázolta.

Blazsanik András 1. oszt. őrmestert, a kisszállási őrs parancsnokát, egy katonaszökevény, kit el akart fogni, a jánoshalmi határban 1918 január 24-én agyonlőtte.

Odri Sándor kerékteleki őrsbeli 3. oszt. tiszt-helyettes, orvvadászok üldözése közben, 1922 január 25-én, Tárkány határában jégen elesett, agyrázkódást kapott és megfagyott.

Hajdu Sándor szászrégeni őrsbeli alőrmester, a harctéren szerzett betegségében, Romániában, Vida községben, 1918 január 26-án meghalt.

Rézinger József jánosházai őrsbeli csendőr, az orosz harctéren szerzett járványos betegségben, 1916 január 31-én, Kovelben meghalt.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Templomfosztogatások kiderítése.

Beküldte: **VENYIKE SÁNDOR** törzsőrmester (Budapest).

1929 szeptember hó elején valamelyik nap reggel ¼6 órakor Balatonkiliti község előljárósága arról értesítette az ottani őrsöt, hogy az éj folyamán a templomból ismeretlen tettes két perselyt, tartalmával együtt, elloptott. Az őrsparancsnok nem volt ott-hon. Venyike Sándor csendőr ezért magát vitéz Molnár János próbacsendőrrel szolgálatba vezényelte és hozzákezdett a nyomozáshoz. A helyszíni szemle során a járőr a templom összes ajtait és ablakait sértetlen állapotban találta. Ebből arra következte-

tett, hogy a tettes valószínűleg elrejtőzött előző este az esti harangozaskor a templomban és onnan csak a reggeli harangozás alkalmával távozott a nyitott ajtón. A tettes személyére vonatkozólag a helyszín nem nyújtott támpontokat.

Időközben hazaérkezett az őrsparancsnok is, akinek a járőrvezető a helyszínéről szolgálati jegyen jelentést tett. Az őrsparancsnok a lopásról távbeszélőn azonnal értesítette az összes környékbeli őrsöket. A járőr a helyszíni szemle után folytatta a nyomozást. Igyekezett megállapítani, hogy idegenek fordultak-e meg a községben és azok merre vették az útjukat.

15 órakor az őrsparancsnok küldőnccel értesítette a nyomozó járőrt, hogy a tabi őrs 16—18 év körüli fiatakorút vett őrizetbe. A fiatakorú munkakeresés ürügye alatt csavargott és nála megmotozásakor nagyobb mennyiségű 2, 10 és 20 filléres váltópénzt találtak. A nyomozó járőr ezt a hírt véve, vonaton azonnal Tabra utazott. A tabi őrsön arról értesült, hogy az őrs a fiatakorút csavargásért és engedély nélkül való koldulás miatt már átadta a főszolgabírónak. A nyomozó járőr a fiatakorút kikérte a főszolgabírótól és azután — bár a templomlopásról nem akart tudni — a legközelebbi vonattal elindult vele Balatonkiliti felé. A juti vasútállomástól kezdve a járőr az utat gyalog tette meg. Útközben a járőrvezető faggatta a fiatakorút, aki azt hangoztatta, hogy a nála talált váltópénzt kéregetéssel szerezte, de a templomból nem lopott. Egyik kérdésnél a járőrvezető megfogta a fiatakorú kabátjának a sarkát, hogy magához közelebb húzza és a szemébe nézhessen. Ujjai a kabát sarkában valami csomóra tapintottak. Arra a kérdésre, hogy mi van a kabát sarkában, a fiatakorú „nem tudom”-mal válaszolt. A járőrvezető ezzel nem érte be, hanem felbontotta a varrást. Egy többszörösen összehajtogatott 10 pengős bankjegy került elő a kabát csücskéből. A fiatakorú most már nem tagadott, hanem töredelmesen beismerte, hogy ő követte el a balatonkiliti, igali, mernyei és kadarkuti templomlopásokat is.

A helyszíni szemle alkalmával tett következtetések is helytállóknak bizonyultak. Mindig este harangozaskor surrant be a templomokba és ott elbújt. A harangozó távozása után előjött rejtékhelyéről, elkövette a lopást, az éjszakát a templomban töltötte és csak reggel, a harangozás alkalmával, surrant ki a nyitott templomból. A perselyeket valahol kint a határban feltörte és eldobta. A pénzt magához véve azután tovább csavargott. A nyomozó járőr megmutattatta magának azokat a helyeket, ahol a tettes a perselyeket eldobálta és ott a perselyeket meg is találta. Ezáltal mind a négy templomlopás alátámasztásához tárgyi bizonyítékhoz jutott.

A fiatakorút a kaposvári fiatakorúak bíróságának adták át, mely gondoskodott arról, hogy a jómadár üzelmeit két hosszú esztendőn keresztül ne folytathassa.

A leírt nyomozás két tanulságot nyújt.

Ha a bűneselekmény tettese a helyszínéről elmenekült, az összes környékbeli őrsöket és rendőrségi szerveket azonnal értesíteni kell. Helytelen addig várni, amíg a nyomozás bővebb adatokhoz jut (személyleírás, bűnjelleírás, menekülési irány stb.).

mert addig a tettes már régen árkon-bokron túl lehet.

A gyanúsítottat ebben az esetben két csendőr-járőr is megmozgatta anélkül, hogy a kabát csücskébe bevarrt 10 pengős bankjegyet megtalálták volna. Ennek csak egy magyarázata van: mindkét motozás rendszertelen és felületes volt. A helyes eljárást a bűnügyi nyomozástan ismerteti. Ha a járőrök eszerint motoztak volna, a bankjegyet meg kellett volna találniuk. Ha a járőrvezető keze ennél az esetben véletlenül nem ér oda a kabát sarkához, a gyanúsított sohasem ismerte volna be a négy tempomlopást.

II.

Szinlelt rablás kiderítése.

Beküldte: VÖRÖS JÓZSEF tiszthelyettes (Siklós).

1936 február hó 26-án 22 órakor megjelent a siklói őrősnél Réz Antal kocsis,* villányi lakos. Feje be volt kötözve. Feljelentést tett, hogy aznap 19–20 óra között, midőn a Siklós és Harkány között elhúzódo országúton Villány felé igyekezett kétfogatú kocsiján, 5 ismeretlen ember megtámadta és elrabolt tőle egy vászonzacskót, amelyben 90 pengő papírpénz és 10 pengő körüli váltópénz volt. A pénz munkaadója tulajdona volt. A pénzt munkaadója megbízásából vette át a Vajszlóra szállított bor ára fejében. A sértett megmutatta a kabátja kitépett gomblyukát is. A pénzt tartalmazó vászonzacskót ugyanis a kabátja belső zsebében tartotta és a zacskó fűzővel volt a gomblyukhoz erősítve. Részletes kikérdezése során a rablótámadás lejáratozását a következőképpen adta elő: Az öt ismeretlen ember elállta kocsiját előtt az utat és megragadta a lovakat. Ő a lovak közé csapott ismételt ostorával, de a lovak nem mozdultak. A fogata, menetirányszerinti jobb oldalán álló egyik támadója azt kérdezte, hogy „maga villányi?” Azt felelte „igen”. Erre egy másik, aki ugyanesak a kocsi jobb oldalán állt, őt valami kemény tárggyal fejbe ütötte, úgyhogy a kocsi bal oldalán át lebukott az úttestre. Számítása szerint kb. ½ óráig feküdtetett eszméletlenül. Eszméletét visszanyerve észlelte, hogy a vászonzacskó a pénzzel együtt eltűnt. Ezután az orvoshoz ment fejsebét bekötetni, majd az őrre sietett feljelentést tenni.

A hosszú kikérdezés a sértettet látszólag kimerítette. Panaszkodott, hogy sebláza van, szeretne a szomszédos uradalmi istállóban lepihenni. A nyomozás folytatásához másnap rendelkezésre áll. Mivel már sötét éjszaka volt, elengedték és a helyszíni szemle megtartását másnap reggelre halasztották. A helyszíni szemle nem nyújtott támpontokat. Dulakodási vagy egyéb nyomokat a kemény úttest nem mutatott, de a környék átkutatása sem járt eredménnyel. A nyomozó járőr a sértettet a rablótámadás részleteire nézve a helyszínen újból kikérdezte. Előadása és az előző napi előadása között eltérések

mutakoztak. Ha azután ezeket a járőr firtatta, belezavarodott az előadásába. A járőrnek ez gyanús volt. Színlelt rablásra gondolt és ezt a gyanúját meg is mondta a sértettnek, aki felháborodva tiltakozott és állításait mindenben fenntartotta.

A járőr ezután puhatolni kezdett a sértett magánviszonyai után. Megállapította, hogy családjával nagy szegénységben él, több helyen tartozása van. Ezek a tények a gyanút alátámasztani látszótak, úgyszintén az a körülmény is, hogy az állítólagos rablás színhelye a forgalmas úton Siklóstól mindössze 1 és ½ kilométerre volt.

A járőrvezetőnek új ötlete támadt. Réz az orvoshoz ment fejsebét átkötetni. Vele ment a járőr is és megnézte a sebet. A seb elhelyeződése és Réz előadása között ellentmondás mutatkozott. A seb ugyanis a koponya bal hátsó részén volt, míg Réz azt adta elő, hogy támadója a kocsitól jobbra előre állt és onnan sujtott valami kemény tárggyal a fejére. A sebet ezzel szemben csak egy balról hátulról jövő ütés idézhette elő. A járőr Rézzel és a bizalmi egyenekkel újból kiment a helyszínre, de most már magukkal vitték Réz kocsiját és lovait is. A helyszínen Réznek kocsiján ülve újból el kellett mondani és bemutatni a történeteket. Réz most már végkép belezavarodott a mondókájába. Egyik állítása agyonütötte a másikat, míg végül erőlyes felszólításra beismerte, hogy az egész rablómesét ő találta ki, mert a gazdája pénzét meg akarta tartani a saját céljaira. Beismerte, hogy a pénzt kivette a zacskóból és saját erszényébe helyezte, majd az uradalmi istálló jászola alá rejtette. A gomblyukat saját maga tépte be. A vászonzacskót a fűzővel és a borszállítmányért kapott elismervénnyel együtt egy híd alá rejtette. Fejsérülését saját maga ejtette olyképpen, hogy fejét a kocsikerék vassinjébe verte. A pénz és a zacskó rejtékhelyéhez később elvezette a járőrt, ezek a dolgok a megjelölt helyekről hiánytalanul elő is kerültek.

Nem mind arany, ami fénylik, mondja a közmondás és nem mind igaz, amit a sértett vagy a feljelentő mond, tanítja a bűnügyi nyomozástan. A csendőr csak azt higgye — bárki állítsa is azt —, aminek helytállóságáról meggyőződött. A koholt, színlelt bűncselekmények miatt tett feljelentésekkel a gyakorlatban sokszor találkozunk. A falusi ember főleg a rablás meséjével szeret előhozakodni olyankor, ha valami más takargatni valója van. Mesét talál ki és azt azután mint feljelentést feltárlja a csendőrnek. A feljelentés helytállóságának ellenőrzésére a legjobb eszköz az alapos helyszíni szemle, a leletnek a feljelentés adataival való gondos összehasonlítása és a részletek ismételt firtatása. Mondja el a feljelentő a történeteket újból és újból. A kikérdező csendőr hallgassa nyugodtan végig, jegyezze fel a mondottakat, azután kérdéseivel újból és újból boncolgassa a részleteket. Amit az ember csupán kitalált, abban nem lehet olyan biztos, mint, amit valóban átélt. Előbb-utóbb ellentmondások mutatkoznak. Ezeket ki kell aknázni. Igen celszerű, ha kivisszük a sértettet a helyszínre és ott mondattatunk el és mutattatunk meg vele mindent. Ezt megelőzőleg azonban ki kell őt részletesen kérdezni még a helyszíntől távol, hogy a kettőt azután egybe lehessen vetni.

* (A neveket megváltoztattuk. Szerk.)

Ki tudta?

Földünkön kb. 250 működő tűzhányó van. Európában csak a déli részén, Ázsiának a keleti részén, legtöbbször a hátsóindiai szigeteken, Afrikában alig van, Ausztráliában nincs, Amerikának középső- és déli részén sok van.

III.

Szinlelt szándékos emberölés kísérletének nyomozása.**Beküldte: RÉTVÁRI JÁNOS alhadnagy (Csurgó).**

1936 augusztus 30-án 20—21 óra közötti időben Lantos József surdi lakos hegyőre a surdi szőlő-hegyen ismeretlen tettes rálőtt és arcán, valamint jobb kezefején megsebesítette. Az illetékes somogy-szentmiklósi örs már két napja eredménytelenül nyomozott az ügyben, midőn Rétvári János alhadnagy, szakaszparnacsok, a nyomozás irányítása végett a helyszínen megjelent.

A hegyőr az esetet a következőképpen adta elő: Az említett időben a rendes hegyőri portyázó útját végezte a surdi hegyen. 50—60 méter távolságról lövést hallott. Láta a torkolattűzet is. A lövés irányába sietett és ekkor egy férfit vett észre, aki a szőlő sarkától, puskával kezében, a lejtőn az erdő felé futott. Utána kiáltott, hogy: „Hiába futsz, úgys megismertelek!” Ezután saját pincéjéhez ment, leült a pince elé és evett. Evés közben a szőlő sarkától mintegy 25—30 méter távolságból valaki rálőtt éppen abban a pillanatban, midőn jobb keze fejét a szája előtt tartotta. Az állán és a jobb kezefején fájdalmat érzett. Megijedt és bement a pincébe, hogy sérülését megnézzze. Eközben belépett hozzá Csuhas János hegyőr társa, akinek a történeteket elmondta.

A szakaszparnacsok alapos helyszíni szemlét tartott. A hegyőrt ugyanabba a helyzetbe ültette, ahol őt a lövés érte. Egy csendőr a hegyőr által mutatott helyre állott és onnan megpróbálta a hegyőrt üres puskával célba venni. Ez nem ment. A szőlő-levelek azon a helyen olyan sűrűek voltak, hogy arról a helyről a pince előtt ülő alakot nem lehetett célba venni. A pince átkutatása alkalmával a szakaszparnacsok sörétet, réz töltényhüvelyeket talált. A réz töltényhüvelyekről meg lehetett állapítani, hogy a gyutacsot bennük már többször cserélték. A hegyőr kezén a sérülések — a kézfejet az arc elé képzelve — alulról voltak, tehát nem származhattak előlről jövő lövéstől. A kézfej a sérülések körül löporfüstös volt. Ez közvetlen közelből történt lövésre

mutatott. Lábnymok is hiányoztak. A szakaszparnacsok mindezeket az ellentmondásokat a hegyőr elé tárta, aki beismerte, hogy az egész mesét ő találta ki. A pincéje előtt ülve egy réztölténnyel babrált. Megüthette a gyutacsot, mert a töltény felrobbant. Ettől sérült meg. Midőn a sérüléseit a pincében lámpafény mellett vizsgálta, rányitott a hegyőrtársa, aki előtt restelte, hogy ügyetlensége miatt így póruljárt. Ezért találta ki az egész történetet, amely mellett azután — ameddig csak lehetett — a nyomozó járőrök előtt is kitartott.

A II. esetről a tettes a koholt feljelentéssel a sikasztást akarta leplezni, itt az indítórúgót a hiúság képezte. Rajta ne nevéssen senki, így gondolta és pillanatok alatt kitalálta a szándékos emberölés meséjét. A tanúság ennél egyébként ugyanaz, mint amit a II. esetről leírtunk.

HIREK

Csendőrségi Közlöny, 1. szám. Szabályrendeletek. Honvédségi Közlönyben csendőrség személyes ügyeinek kihirdetése. Magyar Cserkészszövetségbe, szerveibe és csapataiba csendőrtisztek belépésének engedélyezése. Csendőrségi szolgálati könyvek helyesbítése. A m. kir. csendőrség rangosztályba soroló havidíjasainak, legénységi állományú egyéneinek és egyéb polgári alkalmazottainak illetményei, továbbá a csendőrségi ellátásban részesülők ellátási díjai 1940 januártól. Spanyolországi eseményekre vonatkozó 173.111—1939. §. B. M. számú rendelet hatálytalansítása. Zsír-szalonna, hár és zsír legmagasabb árának megállapítása.

Fegyverhasználatok. A magyarbányhegyesi örs állománya tartozó Forgó János törzsrőrmestert 1939 december 30-án az ottani vasútállomáson, szolgálaton kívül, több ittas egyén

**AZ ORSZÁG LEGMODERNEBBÜL FELSZERELT
BEMUTATÓ TERMEI A****Nagykovácsy
ÜZLETHÁZ
RÁDIÓ OSZTÁLYÁN****KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET — DÍJTALAN BEMUTATÁS****Csipak József***konfeksiós üzeme*

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Ieréz-krt. 36. Tel.: 120-739

megtámadta. Forgó törzsörmester az öt támadó Ale Imre mezőkovács házában lakos ellen kardfegyvert használt és annak fején 10–12 napon belül gyógyuló sérülést ejtett. Az őr a támadókat őrizetbe vette.

A fegyvergyarmati őr állományába tartozó Fekete Imre II. törzsörmestert, Fegyvergyarmat községben január 4-én Vass Imre panyolai lakos napszámos zsebkéssel megtámadta. Fekete törzsörmester támadója ellen szuronyfegyvert használt. A támadó sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

A barcsi őr állományába tartozó Dénes Flórián őrmestert, folyó hó 7-én 5 óra 30 perc tájban, a községben, szolgálaton kívül, egy szolgálati eljárásból kifolyólag Tatai János, Tatai József és Kulics nevű egyének megtámadták. Dénes őrmester támadói ellen kardfegyvert használt. A támadók sérülése nem súlyos. Dénes őrmester arcát támadói lekarmolták. A támadókkal szemben az őr eljár.

Csendőrfőnök megtámadása. A visontai őr állományába tartozó Kiss Pál t. v. és Jacsman József próbacsendőrök állott, valamint az ellenőrzésre kivézenyelt járőrt, Abasár községben Szabó Lajos ottani lakos orvul megtámadta. A támadó, hogy mikor járőr Szabó mellett elhaladt, kb. 10 lépés távolságból egy ököl nagyságú követ dobott járőre, amely Kiss t. v. bal füle mellett repült el és vadászkalapját súrolta. Járőr — mivel gyanúsítottat nem látta — a dobás irányába ment. Ekkor Szabó ismét követ dobott a járőr felé, amely Kiss törzsörmester jobb válla mellett repült el. Mikor a járőr a második dobás után megállapította gyanúsított tartózkodási helyét, gyanúsítottat megadásra szólította fel, mire Szabó futásnak eredt. Járőr üldözöbe vette és elfogta. Sérülés nem történt.

Csendőregyének megtámadása. Az ungvári őr állományába tartozó Nagy Károly karhatalmi próbacsendőrt 1939 december 26-án Radvane községben a Levente Otthonban rendezett teastén radvane lakosok megtámadták és puskakézzel arcán és fején több ízben megütötték. Nagy próbacsendőr 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

A szikszói őr állományába tartozó Lázár Gáspár próbacsendőr, szolgálaton kívül január 1-én a község utcáján éneklő társasággal találkozott, akiket csendre intett. Eközben az éneklők egyike Lázár próbacsendőrt zsebkéssel hátfelől támadta. Lázár próbacsendőr sérülése 8 napon belül gyógyul. A támadót az őr elfogta.

A szombathelyi őrsparancsnokképző iskola 3. százada állományába tartozó Lepegyán István próbacsendőrt aki 10 napi szabadságát Krasznahorkaváralja községben töltötte, január 1-én a Kultúrházban megtartott táncmulatság alkalmával, szolgálaton kívül, az udvaron Burmann Ottó 26 éves roznyói lakos, megtámadta, torkon ragadta, gallérjáról a rendfokozatot letépte és az arcán karcolás által 8 napon belül gyógyuló sérülést okozott. Majd ez alkalommal „Te piszkos, te taknyos tizedes” sértő szavakkal illette. Lepegyán próbacsendőr támadója ellen fegyvert használni nem tudott, mert kardját, mielőtt az udvarra ment, nem kötötte fel. Gyanúsított ellen az eljárás folyamatban van.

A bodrogheresztúri őrsről január 7-én Szegilong községben színelőadás alkalmával eltávozáson volt Katona Zoltán és Albert István csendőröket megtámadták és ütlegették. Albert István csendőr fejét egy székkel Kecskés Gyula ottani lakos

megütötte. Sérülése 8 napon belül. Katona csendőrnek sérülése nincs. Katona csendőr egy ismeretlen egyéntől egy pisztolyt vett el, amelyből egy lövés volt leadva. A csendőrök fegyvert nem használtak. Kecskés Gyulát az őr elfogta.

Álarcos jelmez estély lesz az Országos Tiszti Kaszinóban 1940. évi január hó 27-én, 22.30 óra kezdettel. Öltözet: jelmez álarcokkal. Jelmez nélkül megjelenők részére: hűlgyeknek kis estélyi; uraknak társasági zubbony vagy szmoking. Belépés: az estélyen kizárólag csak kaszinótagsági, jóléti, családi igazolvány, továbbá 1940. évre érvényesített sárgaszínű meghívó, valamint erre az estélyre kiadott meghívó birtokában lehet résztvenni. Ezeket az igazolványokat és meghívókat a jegyváltásnál fel kell mutatni. Az O. T. K. alapszabályai 9. §. (1. pont) alapján a velük együtt jövő vendégek részére is kötelező a meghívó, tehát vendégeik részére idejében gondoskodjanak meghívóról. Részvételi díjak: kaszinótagegység részére 1.— pengő; sárgaszínű (1940. évre érvényesített) meghívóval ellátott vendégek részére 2.50 pengő; csak erre az estélyre érvényes meghívóval ellátott vendégek részére 4.— pengő.

Elfogott egyén szökése. A karancseszki őr egyik járőre Russzó Gyula reeski lakos cigányt, az őrskörletben elkövetett betöréses lopás nyomozása végett a rimóczi őrstől átvette. Gyanúsított a járőr őrizetéből a várgedei vasútállomás váróterméből, a vonatra történt várakozás közben megszökött.

Csendőrségi gépkocsi megrongálódása. A győri közlekedési őr állományába tartozó Vizi József tiszthelyettes és Hajtató László őrmesterről állott ellenőrző járőr, folyó hó 5-én az F-041 rendszámú gépkocsival, Komáromnál, a csallóközi vasúti átjárónál, összeakadt egy pótkocsi tehergépkocsival. A tehergépkocsit Kocsis Ernő budapesti lakos vezette. A kincstári gépkocsi jobb hátsó sármentője és a jobb hátsó kerékabroncsa megrongálódott. A tehergépkocsiban kár nem esett. Személyek nem sérültek meg.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Szabó János őrmester és Szász Ferenc csendőr együtt 4 P 96 f., Kristóf László őrmester és Molnár Miklós csendőr együtt 24 P 84 f. és 14 P 92 f., Dóczy Gyula őrmester és Patkó István csendőr együtt 14 P 90 f., Képes János őrmester és Bakai András csendőr együtt 4 P 46 f., Virág Imre törzsörmester és Horváth József VI. csendőr együtt 5 P 24 f., Horváth István és Horváth József csendőrök együtt 2 P; — a székesfehérvári II. kerületben: Takács József II. tiszthelyettes és Szalkai Antal csendőr egyenként 39 P 81 f., Révész József őrmester és Zsirai Béla csendőr egyenként 1 P 25 f., Lendvai Lajos törzsörmester és Németh Dezső próbacsendőr egyenként 1 P 25 f., Császár Mihály törzsörmester és Ducz János csendőr egyenként 10 P; — a szombathelyi III. kerületben: Kiss Kálmán I. csendőr és Iváncsik József próbacsendőr egyenként 1 P 36 f., Selmeczi József tiszthelyettes 45 P 54 f., Szabó Ferenc próbacsendőr 38 P 80 f., Balogh György törzsörmester és Czímmer János csendőr egyenként

Kisörssy Aladár

VARTA accumulátorok autókhoz, rádióhoz.
PERTRIX szárazelemek l e r a k a t a.
BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

Saját készítményű modern konvhák, színes bátorok legoiesőbban **RÉSZLETRE** is

MILLE R-nél,

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 6. szám
BAROSS SZÖVETSEG TAGJA.

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,

„FORTUNA” írógépek magyarországi vezérképviselete. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b. Távfelszól: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10% engedmény.”

GYŐR:

Számos kitüntető elismerés. Megbízható jó munkát. Csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

Lakberendező kárpitosmester GYŐR, DEÁK F.-U. 25

Készt mindennemű kárpitosmunkát • Hálósoba és kombinált bátorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak. • Alapítva 1900-ban • A címre figyelni!

Írógép

Összes rendszert alkatrészt bevarásunknál forduljunk bízalummal

Keresztény szolgálat!

Farkas Vilmos céghez

GYŐR, Árpád-út 30.

Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.

ÓRÁK OPITZ LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERESZ

GYŐR, BAROSS-ÚT 21.

ALAPÍTOTT 1879.

A „TAKARÉKSSÁG” tagja. Aranybeállítású hely Javítások

CSABAI (CSICSKÓ) és GERICS

polgári és egyenruha-szabók Mindennemű katonai cikkek raklárban. Kitüntető: Miniszteri elismeréssel, ezüstéremmel és arany oklevéllel. KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 33. szám. Pontos, megbízható kiszolgálás. Méltányos árak. Kedvező fizetési feltételek. A m. kir. csendőrség szerz. szállítói.

2 P 49 f., Kiss Ferenc II. törzsőrmester és Horváth László I. őrmester egyenkint 4 P 75 f., Göcse József tiszthelyettes és Dávid György próbacsendőr egyenkint 14 P; — *a pécsi IV. kerületben:* Pap Kálmán őrmester és Kapos Mihály csendőr egyenkint 2 P, Fodor Gábor tiszthelyettes 24 P 84 f., Puskás Antal törzsőrmester és Ferenczi József csendőr egyenkint 7 P 45 f., Csillag Vendel törzsőrmester és Janka István csendőr egyenkint 2 P 49 f., Vörös János próbacsendőr 2 P 48 f., Polgár György tiszthelyettes 2 P 49 f., Vizi György csendőr 2 P 48 f., Szár István törzsőrmester és Hajas Gábor csendőr egyenkint 3 P 32 f., Cserős Albert és Szalai János III. csendőrök egyenkint 3 P 19 f.; — *a szegedi V. kerületben:* Buzás Lajos és Budaházi Gyula csendőrök együtt 5 P, Csémes József és Kapácsi István törzsőrmesterek együtt 4 P, Gergely Sándor törzsőrmester és Kiss Mihály csendőr együtt 2 P 50 f., Ludányi György törzsőrmester és Juhász Albert őrmester együtt 1 P 50 f., Kádár Lajos törzsőrmester és Sántha András csendőr együtt 19 P 88 f.; — *a debreceni VI. kerületben:* U. Nagy József tiszthelyettes 1 P 98 f., Szilágyi László tiszthelyettes 2 P 49 f., D. Somogyi Pál tiszthelyettes 2 P 48 f., Antal Sándor tiszthelyettes 55 P 29 f., Kocsis Bertalan tiszthelyettes 25 f., Szabados Ferenc törzsőrmester 1 P 25 f., Gödri Zsigmond törzsőrmester 1 P 98 f., Boros Gábor törzsőrmester 11 P 63 f. és 30 P 92 f., Fekete József és Mácsai József törzsőrmesterek egyenkint 46 f., Takács Ferenc törzsőrmester 2 P 48 f., Csizma Sándor törzsőrmester 38 P 22 f., Rádi Pál törzsőrmester 38 P 21 f., Erdélyi Antal őrmester 30 P 92 f., Kovács Gábor csendőr 2 P 68 f., Birta András csendőr 1 P 23 f., Főriss József csendőr 2 P 48 f., Jánosfalvi János csendőr 25 f., Kelle Lajos próbacsendőr 2 P 68 f., Asztalos József törzsőrmester és Tóth Győző csendőr egyenkint 1 P 39 f., Komáromi Sándor törzsőrmester és Sz. Nagy József próbacsendőr egyenkint 1 P 93 f., Kerti Károly törzsőrmester, Gergely Sándor őrmester, Góg Mihály csendőr és Petneházi Károly próbacsendőr 2 P 50 f.; — *a miskolci VII. kerületben:* Szekeres István tiszthelyettes és Pirigyi Elemér csendőr együtt 7 P 38 f., Tóth József és Csapó Jenő törzsőrmesterek együtt 19 P 88 f., Forgács Miklós tiszthelyettes, Széplaki János törzsőrmester és Szabó Gyula őrmester együtt 8 P 85 f., Homonnai András tiszthelyettes, Mátyus Antal, Székely János törzsőrmesterek, Kállai Sándor és Gulyás János csendőrök együtt 7 P 24 f., Mészáros János őrm. és Széplaki István cső. együtt 28 P 71 f., Homonnai András tiszthelyettes, Dudás Mátyás törzsőrmester, Gulyás János és Kállai Sándor csendőrök együtt 6 P 48 f., Szakács Endre tiszthelyettes 2 P 31 f., Kovács Imre tiszthelyettes, Polgár József törzsőrmester és Füle Vince csendőr együtt 60 P, Kőnc Lajos törzsőrmester és Nyeste Mihály csendőr együtt 1 P 60 f.; — *a kassai VIII. kerületben:* Kiss Ferenc tiszthelyettes 1 P 37 f., Dudás István próbacsendőr 1 P 36 f., Erdei Miklós törzsőrmester és Kerepesi János csendőr egyenkint 5 P, Szabó Lajos őrmester és Garamvölgyi János csendőr egyenkint 10 P, Szabados Jakab törzsőrmester és Nyuzó Sándor próbacsendőr egyenkint 10 P 20 f.,

Balázs György törzsőrmester és Pinczés Ferenc csendőr egyenkint 3 P 06 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Születési és házassági adatok megállapítását okmány melléklettel belidőn, a megszállt területeken és valamennyi európai állam területéről a „Magyar Családtörténeti Szemle” öskutató intézete vállalja. Budapest, VIII., Baross-u. 10.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnok. A budapesti I. kerületben: *Lénárt Károly* tiszthelyettes őrsparancsnokká kinevezetett.

Vitézi rendbe felvették vitéz *Molnár Tamás* szegedi V. kerületbeli tiszthelytest.

Elöléptek, Törzsőrmesterré a budapesti I. kerületben: Márton Pál, Takács Mihály, Antal János, Petre Mihály, Tölgyes Gábor, Lakos Mihály, Tóth József, Kulesár István, Kadas Mihály, Monostori Mihály, Székely Sándor, Galambos Antal, Madarász Béla, Pelle János és Kovács Ferenc I. őrmesterek.

Házasságot kötöttek. Vitéz *Soltész József* alezredes felső-erőri Patthy Erzsébet úrhölgygel, továbbá a budapesti I. kerületben: *Székely János* törzsőrmester v. Lakos Etellel Győnon, a pécsi IV. kerületben: *Horváth József III.* őrmester Horváth Teréz Gyulajon, a szegedi V. kerületben: *Ludányi György* törzsőrmester Maszlik Rózsával Csengődön, a miskolci VII. kerületben: *Csikó András* törzsőrmester v. Bartók Annával Jászárokszálláson, *Hargitai Pál* csendőr Nagy Ceciliával Putnokon, *Biró Balázs* őrmester Litkei Erzsébettel Gödöllőn, a kassai VIII. kerületben: *Kelemen Lajos* őrmester Nagy Piroskával Csobádon, *Fekete Márton* törzsőrmester Csika Vilmmával Sárádon, *Erdélyi István* őrmester Tóth Irmával Etyeken.

Született. A budapesti I. kerületben: *Ludányi Endre* törzsőrmester v. feleségének Endre-Mihály-Ferenc fia, a pécsi IV. kerületben: *Besenyői József* tiszthelyettes feleségének Sára-Julianna leánya, *Tar Lajos* törzsőrmester feleségének Lajos fia, vitéz *Csepregi István* csendőr feleségének Margit-Lujza leánya, a miskolci VII. kerületben: *Lakatos Mihály* törzsőrmester feleségének Katalin-Magdolna leánya, a kassai VIII. kerületben: *Gaál Zsigmond* törzsőrmester feleségének Katalin-Anna leánya, *Váli Ferenc* törzsőrmester v. feleségének Erzsébet-Ida leánya.

Halálozás. *Bajsz József* I. törzsőrmester Budapesten, *Lázár Sándor* ny. áll. tiszthelyettes Cegléden, *Kormos János* ny. áll. törzsőrmester János fia Kömlön, *Tánczos István* törzsőrmester v. Éva-Judit leánya Dákán meghalt.

TÁMOGASD

A HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.

DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

LICSÁJÉR JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGOGYARTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.

MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

Keresik.

Jánosi Mihály, marostordamegyei születésű volt csendőrmestert unokaöccse, Ravasz Mihály székesfehérvári, Szeder-utca 33. sz. alatti lakos. — Tomor Gábort és Udvardi Imrét, akik 1918. évben a lipótmegyei vychodnai őrsön voltak beosztva, keresi Máté György budapesti (XIV. Szugló-utca 173.) lakos, nyug. rendőrfőtörzsőrmester, aki 1918. évben ugyancsak a vychodnai őrsön volt beosztva, mint népfelkeltő. Mindhárman együtt menekültek Esztergomba. Aki tud valamit a keresettekről, közölje azt a megadott címekre közvetlenül.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

„GAMMA”

FINOMMECHANIKAI GÉPEK
ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA R. T.

BUDAPEST, XI., FEHÉRVÁRI-ÚT 81-83.
TELEFON: *268—890 SZÁM.

Mérnöki és katonai műszerek
és mérőeszközök
Finommechanikai és optikai
munkák.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül sem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzádk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegűl legelőszérűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzádk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a nyugállományú csendőregénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőregénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25,342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Kárpátaljai. Idegen állampolgárok a háborús emlérkérmet nem kapják meg (1930. évi 5. számú Külügyi Közlöny), így édesapja sem juthat jelenleg hozzá, minek folytán az Ön javára nem is mondhat le róla. Az osztrák háborús emlérkérmet egyáltalán nem igényelhető már. Fogalmazása és írása igen gyenge. Tanulnia kell! Levelét teljes névvel írja alá máskor.

F. M. Püspökielle. Csak végleges nyugállományba helyezett legénységi állományú csendőregényeknek illetékes átköltözködési költség utolsó állomáshelyükről letelepedési helyükre. Várakozási illetménytel történt szabadságolásnál ez nem jár. A helyi átköltözködési átalányra is csak abban az esetben lenne igénye, ha lakását még várakozási illetménytel történt szabadságolása előtt adta volna át felsőbb intézkedés folytán. Újbóli tényleges állományba vétele után azonban már illetékes az átköltözködési költség, ha utolsó állomáshelyéről (ahol vár. ill.-kel történt szabadságolása alkalmával szolgált) áthelyezik. Minthogy Ön közben más helyre költözködött át s így nem utolsó állomáshelyéről költözött új beosztási helyére, kérje a B. M. úrtól máltányosságból és kivételesen az átköltözködési költség megtérítését. Kérvényéhez csatolja a vonatkozó elszámolási okmányokat.

VESZPRÉM:

Vásároljunk a veszprémi

„BIZALOM”-útján,
40 megbízható cégnél, Kényelmes fizetési feltételekkel,

1 helyen fizetünk!

Központi iroda „BIZALOM”

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 24 szám. Telefon: 3—08.

KERÉKPÁR (alkatrészek) RÁDIÓ, (összes márkák) CSILLÁR

Kedvező részlettel

Megbízható kiszolgálás:

Szakszerű elismert javítóüzem.

Viczena Sándor

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

KÖNYVEK

IRÓGÉPEK, Írószerek papíráruk nagy választékban
részletre is kaphatók az
EGYHÁZMEGYEI KÖNYVKERESKEDESBEN

VESZPRÉM, GIZELLA-TÉR 2

77.777. Olvassa el lapunk 1939. évi 20. számának 725. oldalán „Thymusz” jeligés üzenetünket. A Cs-20. Határozványok 29. pontja Önre is vonatkozik.

1910. 1. A Pinczés-féle Btk. megrendelhető 18 P-ért, 6 havi részletre is, az alábbi címnél: Stádium Rt. Budapest, V., Honvéd-utca 10. 2. Kérdés, hogy 6 hétnél rövidebb, vagy hosszabb időről van-e szó. Előbbi esetben a Cs-20. Határozványok 29/a. pont, utóbbinál a 17. pont irányadó. 3. Mult évi lappeldányaink már nincsenek. A karácsonyi számot elküldtük.

Kolozsvár. A kérdzett okmányokat a portóköltés s darabonként 1 P kiállítás díj ellenében megküldik.

Vágyódás. A pihenő megtartására feleletet talál lapunk 1939. évi 7. számának 243. oldalán „Felvidék” jeligés üzenetünkben.

Igazság. Az a vagyonrész illeti meg Önt, mely a betegsége miatti távollét 6 hetének lejártakor Önre esett. Attól kezdve — tehát kb. július közepétől — szünetelt a közgazdálkodási tagsága, vagyonrészével pedig a közgazdálkodás szabadon nem is rendelkezhetett. Postatakarékba kellett helyezni, vagy pedig kamatot fizetni utána. Így intézkedik a Cs-20. Határozványok 17. pontja. Úgy látjuk, hogy az örs helyesen járt el.

Albánia. Vitéz Kalándy Imre ny. altábornagy címe: Budapest, XIV., Gyarmat-utca 34.

Előre, Kassa. A 116.000/1938. számú B. M. rendelet 1. §. (2) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdése, a 13. §. (1)–(20) bekezdése, valamint a 14. és 17. §-ai érvényben vannak. Ami a Kresz 100–102. §-át, valamint a 180.600/1936. számú B. M. rendelet 5. és 6. bekezdését, továbbá a 120.000/1937. számú B. M. rendeletet illeti, erre vonatkozóan ezidőszáig a következők irányadók. A 116.000/1938. számú B. M. rendelet 26. §-a nem lépett hatályba, ennél fogva a fenti kérdéses rendelkezéseknek azok a részei, melyeket a 116.000/1938. számú B. M. rendelet hatályban levő rendelkezései nem érintenek, érvényben vannak. A kérdés végleges rendezése a közeljövőben várható.

Előre. 1. Budapesten csupán átutazó, egyik pályaudvarról a másikra menő járőrök villamosvasutat a kincstár költségére nem vehetnek igénybe. Csak nyomozási ügyekben Budapesten ügyködő járőröknek illetékes ez. Az igénybevétele szükségességét azonban ezek is kötelesek az utazási

okmányon a csendőrség összekötő tisztjével igazoltatni. Olvassa el erre nézve a 156.600/1925. VI. b. számú B. M. körrendelet (Szolgálati utazások és vezénylések alkalmával felhasználható illetmények) 7. §-ának 4. pontjában a vonatkozó részt. 2. Az utasítások előre nem látható egyszerű kis esetekre nem intézkedhetnek. Tapasztalt idős bajtársak, első sorban az őrsparancsnok hivatott ily ügyekben az útbaigazítást megadni. Ha a közgazdálkodás helyzete engedi, megállapodhatnak úgy is, hogy a szárny székhelyére díszbédre berendelt csendőr részére a napibétét megfelelő hányadát visszatérítsék. 3. A szolgálatban nem álló közgazdálkodási tagoknak az étkezési időkhöz pontosan alkalmazkodniuk kell. A közgazdálkodás nem kifőzde, hanem család, melynek minden tagját a házirendnek, az egymás iránti figyelemnek és a jóízűségnek ugyanazok az írott és íratlan szabályai is kötik, mint a tiszt magyar családok tagjait. Természetesen előfordulhat, hogy valamelyik csendőrnök szolgálaton kívül is akad olyan elodáztatlan fontos dolga, mely miatt kivételesen később étkezhetik. Ilyenkor a közgazdálkodásvezető gondoskodik arról, hogy a bajtárs később is hozzájusson az ételéhez, ha ez lehetséges. Az őrsfőzőnő a közgazdálkodás alkalmazottja, a rendelkezéseket teljesíteni köteles. Ha Ön a községben van, térjen haza vacsorára.

1897. XII. Az 1100 M. E. 1925. számú rendelet értelmében az állami rendszerű altiszteknek és kisegítő szolgáltnak nincsen igényük átköltözködési költségekre vagy átalányra akkor, ha nyugdíjba távozásuk alkalmával más helyen telepednek le. A kérdzett címet keressük.

Mindent vissza. Ha tudomása szerint megszerezte a felvidéki éremre az igényt, szolgálati úton jelentse a kerületi parancsnokságnak.

Inota. Előbbi üzenetünk szól Önnek is.

1940-ben dolgozz! Valószínűleg ebben az évben sor kerül rá. Az időpont bizonytalan. Furesa jeligét választott.

Kassa. Az előírt okmányokat ebben az esetben is be kell szereznie. Ha nem sikerül, kérjen döntést a kerületi parancsnokságtól.

Írásbeli dolgozatok. Kosaras eső. Annak elkerülése végett, hogy ugyanazt a számtani feladatot ne adják fel ismételtelen, előszerű, ha a számtanfűzetbe, elől, papírlapot ragasztunk s azon a példatár példáinak sorszámaikat feljegyezzük és amelyiket a csendőr kidolgozta, annak számát áthúzzuk.

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÓRÁK ÉKSZEREK
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Postai átküldés! • Méltányos árak!

SRETER JÁNOS

Órásszakszerezőszaki
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részlete is!

BÜTORAIT
SZAKEMBER TŐL VÁSÁROLJA
Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.

Kárpitos és bútortudó csarnok
Aranyéremmel
többézeresen ki-
tűntetve.

Járőrtáskában és otthon

Stauffer

sajtót tartunk!

ÓRÁK

Omega
Doxa
Schaffhausen
Zenith stb.

arany, ezüst, ékszer, aján-
dék tárgyak nagy választékban.

FEINER GYULÁ-nál

SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.

Keresztény magyarület.

Szakszerű javítások.

KÖLTÖZKÖDÉST

helyben vidékre és külföldre zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

KERÉKPÁR

MOTORKERÉKPÁR

IRÓGÉP

VARRÓGÉP

KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN

ALKATRÉSZEK
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HORVÁTH VILMOS-NÁL

BAJA — SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM —

A csendőrség kedvelt megbízható bevásárló helye.

Mi **Turán**

MAGYAR IRÓNT HASZNÁLUNK

Gyártja: SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

AJAX

acélárak

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors, szer-
szám-, szerkezeti-, rozsdá-, saválló,
acélok. Acélföntvények. Szűrkeöntvények.
Csavar és szerszámárak. Keskenyvágyú
vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok.
— Vasszerkezetek. Hidak. Daruk.
Textilgépalaktrészek. Szekérkerékek. Re-
szelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

Nyugdíjas. Igen, kíváncsi volna, hogy minél több, — sőt esetleg minden — községben legyen gyógyszerész. Ezt azonban megvalósítani nem lehet, mert bizonyos lélekszámon aluli községben oly kevés a gyógyszerfogyasztás, hogy az abból származó bevétel nem elég a gyógyszerész fenntartására és a gyógyszerész megélhetésére. Tapasztalat, hogy kb. 6000 lakos gyógyszerellátása adja meg a fenntartás és megélhetés lehetőségét. Falukon a fiókgyógyszertárak és a kézi-gyógyszertárak hivatottak a gyógyszerellátás bizonyos kielégítésére. (Leggyakrabban használt és sürgős esetekben szükséges gyógy- és kötszerek kiszolgáltatása.) Ilyen kézi-gyógyszertárak ezidőszert 125 van az országban. Az 1937. évi adatok szerint 2286 olyan község volt, melyben orvos nincs. Ebből 1600 községben a lakosok száma 1000-en alul van. Ez megmagyarázza az orvos hiányát is: az orvos nem tud megélni — fix fizetés nélkül — ilyen kis helyen.

Szigetvári Őrsöt kérjük, értesítse alkalmilag Gáspár István ny. esendőrt, szigetvári postaaltiszti a következőkről. Ha a postánál elnyert állásában véglegesítik, akkor a csendőrségnél szolgált idejét is beszámítják. Levélben nem válaszolunk, a bélyeget lapunk javára bevételük.

Sz. F., Lakihegy. 1. A magasabb havizsolt és csendőrségi pótdíjfokozatba való besorolás az előléptetési időszakoknak megfelelőleg mindig május és november 1-ével történik még akkor is, ha az előléptetés napja a két időpont közé esik. Ezért nem kapta meg a különbözetet október hóra. Megtárlja ezt az 1939. évi 16. Cs. K.-ben közzét 573.623/20.—1939. számú H. M. körrendeletben. 2. A kért példányokból nincs tartalékunk, írjon jeligét máskor.

Ópk. Iskola. Az átköltözködési átalány terhes illetmény, ami azt jelenti, hogy azért valamit teljesíteni kell (ilyen pl. az iroda-, fűtési- stb. átalány is). Az átköltözködési átalány rendeltetése az átköltözködéssel kapcsolatos költségek fedezése. Minthogy az átköltözködést a kérdéses esetben a község végeztette el, Ön nem tarthat igényt az átalányra. Ha állomáshelyén teherforgalomra berendezett vasútállomás nincs és a nagy máhát a legközelebbi, de 5 km-nél távolabb fekvő vasútállomásra kell szállítania berakodás végett, akkor a máhát szállítására fuvar igénybe vehet és annak költségét felszámíthatja. Úgy látszik, hogy a 156.600/1925. VI. b. B. M. számú rendelet 1. §. 4/c. pontjától eltérőleg vette igénybe a fuvarokat s ez lehet az oka annak, hogy nem teljes összegben kapta meg költségeit. Hiányos adataiból nem látjuk biztosan, hogy miről van szó.

Számvivő, veszprémi gh. és több gazdasági hivatalnak üzenjük, hogy 1939 július 1-től a gazdasági hivatalok nem kapják a Csendőrségi Lapokat, csak a parancsnokságok. Szükség esetén a kerület, illetve az osztály hivatalos példánya használható.

Kunszentmárton. A beküldött 5 pengővel előfizetése 1940 június végéig van rendezve.

Kocsis eső., Alsóverceke. S. I. esendőr az irhóci őrsön van beosztva.

Pinezés Lajos thts., Kassa és Varga József thts., Cegléd közöli a szerkesztőséggel, hogy eddig hova és milyen címre kapta a lapot, mert a címváltozást csak akkor tudjuk figyelembe venni, ha ezt ismerjük.

B. A. Szentgotthárd. Olyan törvény nincs, amely 18 éven aluli egyének számára szeszes italok kiszolgáltatásának tilalmáról szóló tábla kifüggesztését rendelné italméresi helyiségekben. Egyes helyeken megteszi ezt a tulajdonos jószántából, esetleg szabályrendelet intézkedik a kifüggesztés felől. Szeszes italok hitelben való kiszolgáltatásának tilalmát feltüntető figyelmeztető táblát viszont az 1927. évi XXXIII. tc. értelmében ki kell függeszteni.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Karácsony a Dunántúlon. Nagyon helyesen cselekedett. Eljárása, a kis komoly katonai ünnepély az érem értékéhez méltó volt. Ezt minden parancsnoknak meg kell tennie, elő van írva a Sz. Sz. I. részben s ha díszes kivonulás, nagyobb arányú ünnep egy őrsön nem lehetséges is, azt, amit Ön tett, hogy az egybegyűlt legénység előtt néhány buzdító szóval adta át az érmet, mindenütt meg lehet és meg kell tenni. A mondanivalókat mindenki maga érzi és tudja, szónoknak lennie nem kell és ezért hagyjuk el mások gondolatait, amiket tanulni kellene.

P. J. Gyenge versek.

77.777. Jó, közöljük.

Fekete István próbaesendőr. Egyelőre hagyja leuka fekete szemét, van a leendő életpályának elég fontosabb tudnivalója. Majd eljön annak az ideje is.

Törekvő. Érdekes, sorra kerül, de türelmet kérünk.

N. P. J. Nem sikerült. Sok igyekezetünk, hogy közölhetővé váljék, új verset eredményezett, de arra azt mondta volna: ezt nem én írtam. Így inkább nem közöljük.

Több őrsről kaptunk karácsony ünnepéről fényképfelvételeket. Kérjük ezeket, tekintsenek el a közléstől, mert helyszűke miatt sok időszzerű kép közzétételéről is — sajnos — le kell mondanunk.

Kárpátalja. Sítanfolyam január 3-án megkezdődött, a cikket nem használhatjuk.

Érdem. Alkalmilag esetleg felhasználjuk.

Sz. I. ny. thts. Szolnok. Jó munkát végzett, de az írása önálló cikknek nem alkalmas. A kéziratot félhasábosan és csak a papír egyik oldalára írja.

R. M. Székesfehérvár. Verseit nem közölhetjük.

Somogyi. Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy ilyen felhívásszerű közleménynek helyet adjunk. Erre nincs is szükség, hiszen a csendőr minden nemes célra adakozik erejéhez képest.

FLORA

FEST, TISZTIT

ÜZEM:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.
BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

BOROSS JÁNOS

AUTÓKAROSSZÉRIA ÜZEME

ALAPÍTVÁ: 1918. EVBEN. TÁVBESZÉLŐ: 18-82-18.
BUDAPEST, IX. ERKEL-UTCA 17/B. (Kálvin-térnél.)

LUXUS ÉS ÁRUSZÁLLÍTÓ KAROSSZÉRIÁK,

ÜZLETI REKLÁMKOCSIK ÉPÍTÉSE ÉS JAVÍTÁSA

Tichler János

papíráru, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára

Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 129-748

Nedves falak

szárazzáttételéhez „SANIT”

habarcsztömítő

Posnansky és Strelitz R. T.

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEÓ-UTCA 13. SZÁM. TELEFON: 12-28-29; 12-82-85

Temesvár. Jó, közöljük, de türelmet kérünk.

Az új bajtárs. K. G. th. Azért sikerült Szűcs megráfálása, mert nem ismerte ezt a régi játékot, amellyel boldog időkben már a vármegye urai és a régi öreg katonák egymást nem egyszer beugratták. Ezért nem közöljük, de azért sem, mert az az érzésünk, hogy az öreg Juli néni sem érdemli meg a kicsúfolást.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(34)

Pestről megjött a vegyvizsgáló intézet bizonylata, melyben huszonháromféle elem volt felsorolva, melyek a vizet alkották. A vegyvizsgáló végső véleménye az volt, hogy a víz kitűnően alkalmas reuma, csúsz, köszvény és más hasonló nyavalyák gyógyítására. Ezen bizonylatnak pedig a hivatalos ára 300 K, azaz: háromszáz korona, mely összeggel megterheljük nb. számláját.

A községtől is kijött a hivatalos írás, mely szerint az áradás alkalmával felmerült költségek fejében, a part átszakítási munkálatai miatt, továbbá a kis patak által keletkezett területvesztés miatt a képviselőtestület x-i határozata értelmében Vári Lajos helybéli lakost 5789 Kor. 63 fill. nek a készpénzben való azonnali megtérítésére kötelezte. Azonkívül felszólítja az előjáróság fentnevezett tulajdonost, hogy záros határidőn belül emeltessen a forrás fölé megfelelő kútházat, vasbetonból, megfelelő gépekkel. A levezető patakat pedig büntetés terhe mellett fedesse be, mert egyrészt veszélyeztetni a Vashalom szélén lakók aprójószágállományát (a jámbor állatok belemennek a forró vízbe teljesen és mindjárt rá töl nélkül, megkoppasztva jönnek és többen megdöglenek), másrészt az északkeleti lakosság belefekszik a patakba és annyira elgyengíti őket a víz, hogy fel se tudnak kelni. Többeket ajultán szállítanak haza. Kelt Békésvár, november hava. Herpai bíró, s. k.

A Hosszúfoki Armentesítő Társulattól is kapott maga gyönyörű Laji bátyám egy roppant érdekes levelet. Írják magának ebben a levélben, hogy pontos megfigyeléseik alapján Taresa alatt ér véget a kenes víz romboló hatása. Huszonkilenc kilométer tesz meg a víz, míg feldolgozza és megemészt, magába szívja. De ezen a huszonkilenc kilométeren már is kipusztultak a halak és ezt a területet bérlő halászok, parti emberek, hal és kenyér nélkül maradtak. Következésképpen az a helyzet állt elő, hogy ezeket az embereket huszonkilenc kilométeren kártalanítani kell egy esztendőre. Így hosszú tanácskozások, a körülmények szigorú mérlegelése után az Armentesítő Társulat 17.979 kor., azaz: tizenhétézer kilencszázhetvenkilenc koronában állapította meg az eddig elszenvedett károkat, mely összegnek a behajtását a Belügyminisztérium is jóváhagyta x-számú leiratában és felhatalmazta fentnevezett Társulatot, hogy 17.979 kor. és annak kamatait Vári Laji békésvári lakoson a rendelkezésére álló törvényes eszközökkel behajthassa.

„Ezuttal felszólítja még fentnevezett Társulat Vári Lajos urat, hogy nyolc napon belül nyilatkozzon, miszerint forrásának a levezetését továbbra is a folyón keresztül akarja eszközölni, vagy sem? Ebben az esetben évről-évre megállapítandó lesz a kártalanítás összege, mely sohasem lehet kevesebb, mint tizenhétézer kilencszázhetvenkilenc korona.”

Kelt Hosszúfok, november hava, olvashatatlan aláírás.

Ezek a kitűnő levelek egy napon és ugyanabban az órában érkeztek. Lila szerkesztő úr olvasta el őket először és iszonyúan csóváltatta a fejét. Azután Laji bátyám kezdte böngészni az írásokat és nagyon belesápadt, mire a végükre ért.

— Hát most mit csináljunk?...

— Terjedelmes beadvánnyal válaszolok mindegyikre! — öklözte az asztalt Lila úr... Felmegyek a minisztériumba!... Majd én megmutatom nekik, hogy még állami támogatást is kapunk!... Csak vána az a büdös pénz, hogy már is indulhatnánk fel Pestre!... De nézze Vári úr, én nem hinném, hogy ne kapna maga pénzt valakitől!... Vegyünk fel egy kis pénzt valahonnan!

Ugyebár Laji bátyám magának az volt a szokása, ha iszonyú méregbe borult és senki bosszúját nem tudta kitölteni, hát eszeveszettül elkezdett táncolni, toporzékolt rendesen a saját holmiján, úgymint kucsmáján, bekecsén, miket először borzasztó svunggal a földhöz csapott. Vagy a fákat, kerítéseket akarta kimozdítani helyükből. Most a szerkesztő úr javaslatára, miszerint arról biztosította kendet, hogy a forrásra kölesönt kellene felvenni az előzetes utánjárás költségei fedezetére, az első pillanatban olyan mozdulatot tett, mintha fel akarná kapni Lila urat, hogy a lába se érje a földet. Aztán meg léteszi olyképpen, hogy még az orra is éri a földet. De ettől a tettől hirtelen visszahorkant, e helyett elkezdett kegyetlenül bokázni a szoba közepén és közben nem tulságosan hízog indulatszavakkal illette a főszerkesztő urat és javaslatát.

Böröcsök Mihály

ÖSKERESZTÉNY CÉG. HONVED KINCSTÁRI SZÁLLÍTÓ.

TAKARÉKTÜZHELYEK MESTERE

HADIROKKANT EMLÉKLAPOS FÓHADNA

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 109/c. ÜZEM: VIII., KOSZORÚ-U. 18. Tel. 13-88-44.

TELEFONGYÁR részvénytársaság

MODERN TELEFONKÖZPONTOK
ÉS JELZŐKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA-KÖRÜT 126. SZ.

S Z E G E D:

Vásároljunk „Nemzeti Takarékoság” könyvecskéivel,

150 elsőrangú **6** havi hitelre, **1** helyen, az irodában **fizetünk,** Nincs felár, nincs kezelési költség!

A vásárláskor sem kell előleget adni. A könyvecske díjmentesen kapható SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 5. szám alatti Irodától.

Arany, ezüst

ÓRA, ÉKSZER
AJÁNDÉKTÁRGYAT VÁSÁROLJUNK
kedvelt bevásárló helyünkön
Szakszerű javítóüzem.

TÓTH JÓZSEF

órás és ékszerész-nél

SZEGED, KÁRÁSZ-U. 13.

A „Nemzeti Takarékoság” tagja.

Bútor

Asztalosmesterek bútorcsarnoka

olcsó és jó

Szendrényi Géza és Tsa

Szeged, Dugonics-tér 11. Flók: Hódmezővásárhely, Andrássy-út

Lila úr sápadtan bámulta Laji bátyámat. Ezt nem gondolta, hogy ilyen nagy port ver fel ártatlan javaslat. (Ezt a szó valódi értelmében írjuk így, mert rejtett ténnyel felverte a port a szobában.)

A kiadói hivatali főnök lépett be, névszerint Hévízi Pinke, aki ezidőtájt már a Békésvár és Környéke legfőbb adminisztratív embere volt. Pinke volt a lapkiadó, inkasszáns, rikancs, expedíáló, bizományos, előfizető-gyűjtő, könyvelő és nyilvántartó. Rangban a lapnál közvetlenül a szerkesztő úr után következett, előtte nem állt senki, de őszintén szólva, utána se. Lila úr havi tizenötlettel szerződött a kossal. A kosszot eddig még rendesen megkapta. Ott evett és azt evett, amit a szerkesztő úr, de a havi tizenötletből még eddig nem látott többet Hévízi Mária, mint 3.40 kor-t, amit akkor küldött haza Pinkével a szerkesztő úr, mikor a katonaság Hochwinkler őrnagy úrnak a vezetése alatt kivonult a községből. (Akkor ugyanis több koronát összeszedett egyszerre Lila úr.)

(Folytatjuk.)

A közgazdálkodások

is megéreztek az 1938. és 1939. év mozgalmasságát, a visszakérült területekre eltávoztak a tagok, magukkal vitték a nyugodt viszonyok között megizmosodott vagyon egy részét, a próbacsendőri létszám viszont nem jelentett arányos erősödést, mert a próbacsendőr csak kis részleteket fizet. Ez azonban nem jelent veszélyt a közgazdálkodások erejére és egyensúlyára, csak átmenetet. A pályázat anyagából — mind egyiktől — kicsendül a bizalom, hogy helyrejön a gazdálkodás, kicsendül az együttérzés és áldozatkészség hangja és ez — természetes, másként a magyar csendőr nem is gondolkozhatik. A viszonyok mérlegelése után úgy találtuk, hogy a leghelyesebben a *gödöllői* és a *nagydobozai* örs közgazdálkodásai gazdálkodtak. Előbbi örsön 15—18 tag volt, ebből 6-ot helyeztek át, akik 1300 pengőt vittek, mint osztalékot, új örsükre, ezért nincs is sok készpénze, de van — többek között: 12 sertés, 150 mázsa csöves tengeri, 150 mázsa szén, 8 mázsa hordós káposzta, 1 1/2 mázsa zsír, 180 kg lekvár, 250 kg savanyúság, 120 üveg befőtt, 50 kg szalonna. Az utóbbi örsön a hullámzó létszámviszonyok, 200 csirke elhullása volt különösen befolyással és ma, két próbacsendőr és két más csendőr létszám mellett a fejenkénti osztalék 210 pengő, a napibetét 1.20 pengő, van bőségesen lisztjük, zsírjuk, tüzelőjük, három kétmázsás sertésük és az élelkeskamra egyéb anyaga mellett még közel 600 pengő készpénzük is.

Hangsúlyozzuk, hogy az adott viszonyok között ennek a két örsnek közgazdálkodását találtuk emléktárggyal megjutalmazásra leginkább érdemesnek. Nem vonjuk kétségbe, hogy vannak közgazdálkodások, melyeken még elismerésre méltóbb a munka, melyet a fenntartásukra és megerősödésükre fordítottak, tudjuk ezt tapasztalatból, szeretünk volna is, ha olvashatjuk ezeket, de pályázatunkon nem jelentek meg. *A két örs közgazdálkodásának emlékéül egy-egy művészi szobrászmunkát* küldtünk azokból, amelyeket újévi számunkban — képekben — bemutatunk. Díszítsék azzal szobájukat vagy az örsirodát, mert nem a gazdálkodásvezető a meg-

jutalmazott, hanem az együttes, az örs. A gazdálkodásvezetőnek legyen elismerés a tudat, hogy az ő irányítása mellett folyik az a gazdálkodás, melyet megjutalmaztunk.

Legszorgalmasabb pályázóink,

akiknek eddig még nem kedvezett a szerencse: Csikesz István thts. (Budapest), Kolozsi Sándor tórm. (Alsónéresznice) és Bérczes József cső. (Miskolc). Többen is vannak, akik pályá-

zataink, versenyfeladataink beküldői között igen gyakran szerepelnek, őket a következő alkalommal jutalmazzuk meg szorgalmukért. A felsoroltaknak emlékül festményt, illetve töltőtollat adtunk.

Versenyfeladatok.

I.

Súlyos bűncselekmény

az uzsora, gyakori is, mégis feljelentése kevés. Megokolja ezt a Pinczés-Btk. (I. kötet 940—943. old.), de rámutat arra is, hogy a csendőr miért üldözze ezt a bűnt. Szeretnénk olvasni uzsora ügyben folytatott nyomozásokról. Ezek leírását *február 15-ig kérjük beküldeni*. Igen tanulságos eset lesz mindegyik, azért azokat közölni és díjazni fogjuk.

II.

Az örskörlet

érdekesebb tereptárgyait, tájrészletét, fákát, növényeket stb. oltalmába vette a természetvédelmi törvény (1935. IV. tv. 212. §.). Ennek a végrehajtását a csendőrnek ellenőriznie kell, ismernie kell tehát jól a törvényt ép úgy, mint az örskörletének kérdéses viszonyait. Ki tájékoztatja efelől legérdekesebben lapunk olvasóit? *A dolgozatokat február 15-ig kérjük beküldeni*, a legjobbakat jutalmazni fogjuk és közöljük. Aki fényképeket is küld, előnyben részesül!

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

ZALAEGERSZEG:

BUTOR

és szőnyeg szükségletét szerezze be a csendőrség kedvelt bevásárlási forrásánál. A leggyaztebbtől a luxus kivitelig. Kedvező feltételek! Megbízható minőségű nagyraktár!

MÉLTÁNYOS ÁRAK.

SZALAY és DANKOVITS, ZALAEGERSZEG • Telefon: 142.

Pontos óra — pontos szolgálat.

ÓRÁK a legkifutóbb márkák

arany — ezüst

VASS LAJOS

ZALAEGERSZEG

ÉKSZEREK

órás és

ékszerésnél

ZALAEGERSZEG

kedvező részletre is.

A csendőrség elismert

bevásárló helye.

Az összes rendszerű

IRÓGÉPEK

ALKATRÉSZEK

Szakaszi ú javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

HORVÁTH MIKLÓS-nál

írógépműszerész

ZALAEGERSZEG

A postával szemben.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv

könyvesboltjában,

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

KECSKÉS ZSIGMOND

ÚRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ

BUDAPEST, VIII., FESTETICH-U. 2.

FIÓK: FIUMEI-ÚT 12/A.

Készít újat és javításokat

a legolcsóbb árban.